

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia eclectica Ettoniam - Cod. Ettenheim-Münster 297

Dehm, Benedictus

[S.l.], 1749-1750

Theses philosophicae

[urn:nbn:de:bsz:31-130925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130925)

1.

Theses Philosophica
thesis Ima
De Objecto Logica

Obtū alicujus disciplina triplex distinguitur,
maale scilicet, circa quod aliqua disciplina versatur,
foale, seu modus, quo ea disciplina circa suum obtū
maale occupatur, seu illud attingit, et exprimitur hinc
particularis, quatenus, prout.

Conclusio Ima

Obtū maale scilicet sunt quatuor
mentis Operationes.

Prob. obtū maale scilicet est maale circa quam versatur
scilicet, ai scilicet versatur circa quatuor mentis operationes
ut scilicet addiscenti constat: qd obtū maale scilicet sunt qd.

Conclusio 2da

Obtū foale scilicet est dirigibilitas operatio-
nū ad verum, seu sunt eadem mentis Ope-
rationes, quatenus ad verum dirigenda.

Prob. obtū foale scilicet est modus, quo mentis cogitationes
a scilicet spectantur, ai mentis cogitationes considerantur
a scilicet quatenus ad verum dirigibiles, qd obtū scilicet foale
sunt quatuor operationes mentis ad verum dirigenda.

Prob. min. regula scilicet versantur indte circa recta men-
tis operationem, dicitur videlicet, divisiva, argutiva &c.

Conclusio 3tia

obtū totale sunt eadem cogitationū
species quatenus ad verum dirigenda.

Prob. obtū totale alicujus disciplina est illud, quod ex obtū
maali et foali constat, quod ei discipline adequatum
est; quod eam distinguit ab oī aliā, et ad quod referuntur

oia, quae in illa praesentantur, ai quatuor mentis ope-
 rationes prout dirigenda ad verum s; huiusmodi, re-
 spectu loquies, qo obtu totale loa s; h. recensita co-
 gitatio. Quae quatenus ad verum dirigende. P. m.
 1. illius obtu maala et foala exprimentur qal.
 2. ad aquata s; pifi Coae, su s; Coae gahent qua Coa
 cu nhe ptaiffis a Coa praesentur
 3. Recerunt Coa a quavis alia distigla, cu nlla
 pta Coa de is prout ad verum dirigendis agat, huius
 finis intferunt et primarius Coa a veritas
 demicps ad illa referunt oia quae in Coa praesentantur,
 na idco inventa s; Coa ul cogitatus mentis ad verum
 dirigante: qo s;

Solvuntur Obnes.

Obj. 1. Coa agit de vocibus qo voces s; obtu loquies
 R. 1. a. agit de vocibus, quatenus a signa cogitatio
 mentis e. a. agit de vocib; qo ipias voces s; Pa. id em
 ad grammatia pnet. quare in P. coa, qo ad Coa agit
 de vocib; id n; q; de, s; p; auctens fait, qia n; q; q; q;
 suos expliare nequit nisi p; voces
 Just. 1. Coa ex Etymologia nois e; sua sermoinalis,
 ai sua sermoinalis intendit vocer p; se qo
 R. 2. a. e; sua sermoinalis id e; vocalis s; P. sermo
 Coalis id e; haalis vel actum tam directiva e; m
 A sic P. m. P. coa. sua vocalis parte n; e; sua, cu p;
 voces foale n; suamus.
 Just. 2. Ars disputandi intendit disputare pro sine
 primario seu obto, ai disputas q; p; in vocib; qo
 R. 2. m. q; p; in vocib; mentalib; e; m in vocib; exte-
 nis s; b. R. dario trans. P. m et coa, q; p; e; m dispu-
 tas in vera racionatne et actib; illis, q; q; rones
 opponunt ransq; alia p; p; ad alteru p; itau
 clamans s; vel e; m disputare: vocer q; ad sumu
 q; itio sine q; q; p; interij n; gahent.
 Obj. 3. Similitates discurrere habent pro obto
 maaly hoc qo e; maala discurrere, p; ter cognita
 s; maala discurrere, qo r; cognita
 R. N. M. na sunt artib; scribendi, obtm indtm n
 est maala, su res quae scribitur, p; boni, caritatis,
 reprobantes, et exprobrantes ad: ita a pari
 de obto Coa discurrere, cuius obtm n; s; res cognita
 p; q; p; eas exprimentes.

Hand-
 cogni
 p. 2
 d. m
 Jani
 P.
 Coa
 R. 2
 Coa
 p. 4
 p. 5
 p. 6
 p. 7
 p. 8
 p. 9
 p. 10
 p. 11
 p. 12
 p. 13
 p. 14
 p. 15
 p. 16
 p. 17
 p. 18
 p. 19
 p. 20
 p. 21
 p. 22
 p. 23
 p. 24
 p. 25
 p. 26
 p. 27
 p. 28
 p. 29
 p. 30
 p. 31
 p. 32
 p. 33
 p. 34
 p. 35
 p. 36
 p. 37
 p. 38
 p. 39
 p. 40
 p. 41
 p. 42
 p. 43
 p. 44
 p. 45
 p. 46
 p. 47
 p. 48
 p. 49
 p. 50
 p. 51
 p. 52
 p. 53
 p. 54
 p. 55
 p. 56
 p. 57
 p. 58
 p. 59
 p. 60
 p. 61
 p. 62
 p. 63
 p. 64
 p. 65
 p. 66
 p. 67
 p. 68
 p. 69
 p. 70
 p. 71
 p. 72
 p. 73
 p. 74
 p. 75
 p. 76
 p. 77
 p. 78
 p. 79
 p. 80
 p. 81
 p. 82
 p. 83
 p. 84
 p. 85
 p. 86
 p. 87
 p. 88
 p. 89
 p. 90
 p. 91
 p. 92
 p. 93
 p. 94
 p. 95
 p. 96
 p. 97
 p. 98
 p. 99
 p. 100

Art. 1. in suis maae effect obtm maale; ai idea seu res cognita & maae logica, qo et obtm maale.

Q. D. M. maae circa qua C. M. ex qua R. et similes d. m. e. cod.

Art. 2. ai res oes & maae circa qua qo nlla solutio.

Par. 1. illud est maae circa qua qo instituta e Coa, ai Coa instituta esset qo, cognoscendas, qo. Q. D. M. qo qod tpm obtm C. M. tpm finem R. M. ut Coa est instituta p operatnes mentis tpm obtm et p res diffete cognoscendas tpm finem sicut Architectura instituta est p adificiud tpm obtm et p comodat habitatio tpm finem.

Art. 3. in suis practico obtm et finis sicut idem, qo. Q. D. M. obtm et finis p. p. m. C. a. obtm et finis remotus, qualis & res cognita R. a. &

Par. 1. quippe p. m. est directio operatnu mentis. Art. 4. illud est finis p. m. Coe, qod ab ea cognoscitur, expenditur ex profeso: ai oes res expenduntur a Coa ex profeso, qo. Q. D. M. p. m. qo cogno- scitur p. m. et inda C. M. remote tpe mediate n possz oes res p Coa cognoscuntur mediante p. m. n. i. b. r. u. s. n. d. m. 2. p. m. expenduntur ex profeso p se C. M. qo R. M. expenduntur am us p operat nes mentis dirigendas.

Art. 5. Coa instituit Categorias, in qibz res plane co- gnenti, qo res p se ipsas expendit.

Q. D. M. instituit Categorias, in qibz res exp. q. ma- ter, ut casu p. m. p. m. p. m. C. a. ut resp. p. m. ex profeso p. m. Nam Coa absolute cogitando haberi pt sine rebus, possunt utiqz fieri Sylmi in rebus suis vel solis Syllabis.

Art. 6. illud p se expenditur a Coa, in qo p se ca- dent res, v. g. dividendas, definiendas. qo. Q. D. M. nam p se cadunt in diffinita, et divisiva n obave p. m. p. m. p. m. seu n in res dividendas p m actus illius dividentes, aut definiendes, quibus Coa p. m. modum, v. g. definitis, p. m. n. p. m. g. n. t. et diffia.

Art. 7. illud n spectat a Coa, cui Coa rgle n. g. veni- unt, ai loquies rgle n. g. veniunt diffinitis, Syl. qo. Q. D. M. una ex rgle Coa hae est circa diffinita; ut diffi- o. i. et soli diffinito q. m. i. a. i. sta. v. g. la n. g. v. e. n. t. d. diffinitis, qo. p. m. p. m. p. m. qo.

Q. D. M. una ex rgle Coa hae est circa diffinita; ut diffi- o. i. et soli diffinito q. m. i. a. i. sta. v. g. la n. g. v. e. n. t. d. diffinitis, qo. p. m. p. m. p. m. qo.

Art. 8. illud n spectat a Coa, cui Coa rgle n. g. veni- unt, ai loquies rgle n. g. veniunt diffinitis, Syl. qo. Q. D. M. una ex rgle Coa hae est circa diffinita; ut diffi- o. i. et soli diffinito q. m. i. a. i. sta. v. g. la n. g. v. e. n. t. d. diffinitis, qo. p. m. p. m. p. m. qo.

Re. D. alti. in. vita regla n. q. uenit. d. f. n. t. i. f. b. a. l. i. f. o. m. a. t. t. i. b. i.
C. u. d. q. u. o. d. d. e. e. a. j. d. i. c. a. t. u. r. C. u. i. f. o. m. r. e. g. l. a. q. u. a. d. i. r. i.
g. i. t. a. N. m. e. t. c. o. d. q. u. e. n. a. d. m. e. m. p. e. c. t. u. p. i. t. o. r. i. s. a. u.
d. i. e. n. t. i. s. s. y. r. o. n. d. e. l. p. e. p. e. n. t. i. s. u. t. c. a. p. u. t. e. a. f. e. r. e. q. n. b. r. a.
j. u. s. t. a. i. n. t. e. f. e. p. o. s. t. h. e. d. e. p. i. n. g. a. t. n. c. a. d. i. t. i. n. p. i. n. g. e. n. d. i.
q. u. a. d. i. r. i. g. i. t. u. r. f. e. i. p. e. c. t. a. C. o. d. i. n. d. i. f. f. u. d. f. o. l. a. l. a.
d. u. n. t. n. f. o. m. i. l. l. u. s. a. t. t. r. i. b. u. t. a. p. f. f. o. m. r. e. g. l. a. p. q. u. a. s.
r. e. d. e. o. f. f. i. c. j. p. t.

In. d. i. s. c. i. p. l. i. n. i. s. p. r. a. c. t. i. c. i. s. S. u. m. i. p. o. t. i. u. s. d. e. b. e. t. a. p. u. s.
q. u. o. d. o. p. r. a. i. o. p. r. o. o. b. t. o. : q. o. p. o. t. i. u. s. o. b. t. r. a. q. a. f. o. a. l. i. s.
Q. D. a. i. n. d. i. s. c. i. p. l. i. n. i. s. p. r. a. c. t. i. c. i. s. q. u. a. r. e. l. i. n. q. u. u. n. t.
o. p. u. s. f. i. b. i. l. e. p. o. s. t. f. e. u. t. A. r. c. h. i. t. e. c. t. u. r. a. C. a. i. n. a. l. i. y. s.
q. u. e. n. t. u. d. o. p. u. s. f. i. b. i. l. e. p. o. s. t. f. e. r. e. l. i. n. q. u. u. n. t. e. u. j. u. s.
m. o. d. e. s. t. a. r. t. e. p. a. r. t. a. n. d. i. N. a. e. t. c. o. d. C. o. a. a. m. n. t. u. s. p. l. e.
o. p. u. s. p. o. s. t. f. e. r. e. l. i. n. q. u. i. t.

In. p. t. 10. I. d. e. m. e. s. t. o. b. t. i. n. C. o. a. q. u. o. d. e. a. r. t. u. u. d. C. o. a. : a. i.
r. e. s. o. e. s. p. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. C. o. a. : q. o. d.

Re. D. M. q. u. o. d. e. s. t. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. C. o. a. d. i. r. e. c. t. u. s.
d. u. m. N. M. e. t. p. o. r. t. o. r. e. s. o. e. s. p. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. C. o. a. d. i. r. e. c. t. u.
r. u. p. n. d. i. r. e. c. t. u. s. i. n. a. d. i. t. u. s. d. i. r. e. c. t. i. v. g. d. i. f. f. i. n. i. s.
p. r. i. m. u. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. i. r. e. c. t. u. s. ; a. d. e. o. q. u. o. d. r. e. s. o. e. s.
p. r. i. m. u. m. e. d. i. a. t. u. d. e. t. r. e. m. o. t. u. d. o. b. t. i. n. C. o. q. u. e. s.

In. p. t. 11. r. e. g. l. a. C. o. a. v. g. d. i. f. f. i. n. i. s. v. e. l. d. i. v. i. s. i. o. n. i. s. p. e. c. a. d. u. n. t.
i. n. d. i. q. u. o. d. d. i. v. i. d. i. v. e. l. d. e. f. i. n. i. r. i. p. t. : a. l. f. o. l. a. r. e. s. d. i. v. i. d. i. v. e. l.
d. e. f. i. n. i. r. i. p. t. : q. o. C. N. M.

In. p. t. 12. C. o. a. a. g. i. t. d. e. f. y. l. o. m. d. e. m. o. n. s. t. r. a. t. i. v. o. e. t. p. l. l. i. u. t. p. t.
q. u. a. d. i. f. f. i. n. i. t. i. i. n. t. e. r. f. e. a. i. n. f. f. q. u. a. d. i. f. f. i. c. i. t. ; r. a. t. i. o. n. e. f. o. a.
f. e. d. r. a. t. i. o. n. e. m. a. x. i. q. o. a. g. i. t. d. e. i. l. l. i. s. r. a. t. i. o. n. e. m. a. x. i.

Q. D. i. n. f. f. q. u. a. d. i. f. f. i. n. i. t. i. r. a. t. i. o. n. e. f. o. a. p. u. s. e. r. a. n. e. e. p. t. i. s.
r. e. q. u. i. r. i. t. i. t. a. d. f. o. a. ; q. u. o. d. e. s. t. v. e. r. i. t. a. s. p. r. i. n. c. i. p. a. N. m. e. t. c. o. d.

Ob. 2. C. o. a. v. e. r. s. a. t. i. i. n. i. a. e. n. t. i. a. r. a. t. i. o. n. i. s. e. t. i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. s.
o. b. t. i. n. a. r. : q. o. e. n. t. i. a. r. a. t. i. o. n. i. s. e. t. i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. s. o. b. t. i. n. a. r. 2. p. o. o. b. t. i. n. a. r.
A. n. t. e. r. e. s. p. o. n. s. u. e. e. x. p. l. e. a. n. d. a. e. s. t. o. b. t. i. o.

Intentio mentis hoc loco videtur esse applicatio mentis
ad id aliqua percipienda intentio, sive est, ipsa rei perceptio
qua vel prima dicitur vel 2.

1a intentio est intentio primaria rei perceptio qua res illa
naturaliter ab eis percipitur: ut Deus est bonus, quo scilicet
vel statim intelligitur quod Deo bonitate attribuitur: id est
primo intentione vulgo cognosci dicitur

2a Intentio est 2a perceptio, qua quod quod ipsi rei
in se percipitur, quod est in se percipiendi quod scilicet in alia
lo ex se Deus percipitur esse bonus, bonus vero attribuitur

Si quid igitur quæpiate esse scdm, predicatu, genus, spe-
cies & id intentione quæpi in Scholis dicitur.
 porro quæpius ipse mentis vocatur intentione formalis.
 res vero quæpi dicitur intentione obtiva, ea quæ
 à thoiphis Ess ratiis, quæ n̄ est in rebus ipsis,
 sed solum in mente earum apprehendente existit, dicitur
 quæpi. tam ad obtinē.
 R. D. a. Loa versatur circa intentiones & obtivaz, in
 quæ ad cogitatum mentis, ad verum dirigendam. Ca.
 pp. ypas intentiones 2. Na. et coa. Loa igitur de 2^{is}
 intentionibus nulla quæpi, sed solum in grad cogitatum
 mentis ad verum dirigendam n̄ pp. se ipsas.
 Obj. 3. in artibus illud est obtinē maale in god. intro
 ducite foale; sed foale Loa obtm n̄ introducitur
 p̄me in operatibz mentis, sed in res ipsis, quæ
prob. m. foale obtm Loa est ipsa restitutio seu ve
 ritas introducenda, ai hęc p̄me introducitur
 in res, n̄ in operatibz, quæ. R. N. m. nā imd te
 in d̄ranes mentis introducit Loa, et his mediānti
 bus in res ite em p̄artificose presta, quæ q̄formis
 ogliis. Et hie est finis regularū Loa ut operatibz
 prestat presta.
Quest. 1. apprehensio solum p̄ma mentis operatio n̄
 dirigibilis ad veritatem, quæ n̄ est obtinē Loa.
 R. N. a. Loa em tradit Reglas de dirigenda justne
 ad verum, n̄ p̄i institueno categorias, ad quas
 quæcunq; quæpi p̄sunt referuntur.
Quest. 2. operatio ista solum vera, ut n̄ga potest esse fal
 sa n̄ est dirigibilis ad veritatem, ai apprehensio
 n̄ p̄tepe falsa, quæ. R. d. m. n̄ p̄tepe falsa
 va de ipsa c. m. n̄ p̄tepe negat, n̄ p̄tepe affirmat
 n̄ p̄tepe falsa ratne p̄sequentiis judicij solum p̄bendā
 occap̄it falso judicio n̄ in et coa. Itaq; opus est q; his
 ut veritate p̄ fiat p̄ceptis n̄ solum rare sui solum p̄sequentiis judicij
 Obj. 4. res cognita n̄ p̄ obtinē Loa, quia ut air n̄
 attinguntur imdē a Loa sed mediāntibz scdm questibz;
 ai hęc verum n̄ est. prob. m. tamē p̄, pariet vipus n̄
 attingatur nisi mediānte visione imdē t̄ a potia
visiva attingit, quæ a pari: R. N. coa de partē
gla potia visiva obtm attingit, ut quod, aut dō
 verō seu vipus ut quo habitus verō loqualis ope
ratiō mentis attingit ut quod solum aliquid casus restitutio n̄
 in quæ quæpiet restitutio et sic q̄ impossibile nullas res attingeret.

obj 5. actio potest n̄ esse obtm, ai operans mentis
tractus Coa legm potest. R. D. M. actio directiva
C. M. dirigenda n̄ M. et sic d. m. n̄ coad.

obj 6. illud n̄ est obtm Coa god ab alijs suis pro obto
habetur: ai tales operantes mentis, q̄deratur
em ab actua et metaphysica legm. R. D. M. quide
ranti ab actua et metaphysica ad veru dirigibiles si
cut a Coa n̄ m. ab actua ut si actus vitales, et a
metaphysica ut si entia C. m. et n̄ coad.

Quares quid sentiendum de is, qui volunt illud esse obtm
Coa? R. Coa operacione alijs modo fuerint passiva
gia illud et illius operantes s̄ unum quid et indistinctu.
Sic itaq, apprehensio nil aliud est, qua illud apprehen
dendens, iudiciu illud iudicans. S. salvo tñ meliori
iudicio verius status videntur operantes illud pro
obto, qia Coa in eas immedius Coa sua introducit,
qua in illud ut potē qua qd proximus s̄ qua ipse
illud.

Obj 4. illud est obtm Coa adagatu, ad god Coa re
fertur quacumq, tractat: ai Coa refert ad sola de
monstrativa quacumq, tractat, go sola demonstratio
est obtm Coa adag. P. m. habitus qui dicitur s̄ m̄
demonstrativus refert quacumq, tractat ad dem. tract
nē, ai Coa dicitur s̄ m̄ demonstrativa. go C.

R. d. m. dicitur demonstrativa idē s̄ iustificata C. m. de
demonstrativa pass. habeat pro obto demonstrativa
s̄ d. pro obto madagatu, et magis iuribus C. m. pro
obto unico n̄ m. et coad. s̄ il magis elucet verū in
genij in demonstrative quid in apprehensio.

Resp. 1. si apprehensio et iudiciu referuntur ad de
monstrative certe ad ea referentur quacumq,
tractantur in Coa, ai apprehensio et iudiciu ad
demonstrative, go C. R. D. M. referuntur
ad demonstrative p̄ accidentia C. m. p̄ se et ex nar
sua n̄ m. et coad. illud p̄ se refertur ad aliud
god quia illig factu est: illud vero p̄ accidentia s̄ m̄
god ex nar sua n̄ est destinatu ad aliud.
porro p̄ se et iudiciu in extra demonstrative s̄
talius utilitatis; na utere est elare p̄ se
quod s̄ hoo C. nec proinde ex nar sua ad sola

demonstrationem ordinatur

Art. 2. partes esset totius a partes p se
 et ex naa sua ad totu ordinata, ai apphen-
 sio et iudicium p partes esset demonstratio qd
 p. d. m. p partes esset demonstratio ex parte
 demonstratio qd erata e m. sine illis demonstratio
 n p qd p. p partes qd ex parte sui qd erata
 n m. na abstrahendo demonstratio qd poud
 habere effectum v. g. manifestare veritate.
Art. 3. obitu loca est modus sciendi, sibi faciens
 pure, ai apphenso et iudicium sine demonstratio n fa-
 ciunt scire qd p. p. d. m. n faciunt scire
 poute pta sua pto cognitioe p causas e m
 late pta pto cognitioe certa et evidenti pusa
 absq. notitia causa n m et con.
Art. 4. pta pformu spantat ad id qd parit sua
 pformu: ai pta demonstratio parit sua pformu
 ord utote p caas, qd p. p. d. m. loca spantat
 qm obitu pformu ab pformu e. m. qm adde
 qd et uniu n. m.

Thesis 2da.
**Logica docens et utens sunt duo
 habitus realiter indistincti.**

Loca docens est ea, qua tradit regulas, **Utens** vero ea,
 qua illas applicat, et in usum deducit. hinc loca utens,
 qualenus p eam utuntur coetera quacumq. reales scientia
 physica v. g. theologia qd quia regulis a loca traditis utuntur,
 non bene definitur.
Prob. conclus. Illi habitus n distinguuntur realiter, quorum
 unum, idemq. est obitu formale; habitus em. pificante
 ab obitu formalibus; ai loca docentis et utentis unum est
 idemq. obitu formale, n p dirigibilitas operatum mentis
 ad veritate p regulas et ppta. qd loca docens et utens p
 habitus reatu indistincti.

Solvuntur Obtes.

Obij. Illi habitus & realiter inter se distincti, qui tollunt distinctas reales defectas, ai loq̄ docens et utens tollunt distinctas reales defectas, q̄ loq̄ docens et utens sunt duo habitus reales distincti. P. m. Experia q̄bat soe p̄ loquii epi nota loq̄ p̄cepta, cū in gravem defectam patiuntur eadem applicare sine loq̄ utente, q̄ C.

R. D. a. gravem q̄ qua provenit ex defectu n̄a in q̄ sufficienter versati n̄ C. a. ex defectu habitus loq̄ utentis n̄a. et eod. igitur loquii sicut q̄las p̄fente calle at, in maxima defectate sentit decurrendi de rebus physicis utpote earum adhuc ignarus.

Obij. 2. habitus qui in suo obitu diverso modo tendunt distinguuntur realiter. Sed loq̄ docens et utens in obitu suo diverso modo tendunt, q̄ distinguuntur realiter. alia quippe per regulas, altera p̄ h̄m.

R. D. m. si sit aliqua species defectas superanda in uno tendendi modo, qua n̄ sit in alio C. m. scilicet n̄ m. nulla aut hic superanda est nova defectas. nam alia p̄cipia q̄m ad loq̄, alias q̄uras et modos habitus loq̄ docens et utens. p̄nt. 1. eodem q̄m q̄m in loq̄ utente q̄m in grammatice utente: ai scire sit, ut qui novit grammatice q̄las, q̄ qui v. g. p̄fente habet m̄a q̄ adhuc defectate patiatur in congrue loquendo, q̄ C.

R. d. m. qui novit p̄m memoriter C. m. scientifici, earumq̄ vim penetrat et n̄ et eod.

p̄nt. 2. in applicandis loq̄ p̄ceptis est quaedam ingenitas ditas superanda in abis, qui loq̄ docente scientifici p̄diti sunt: q̄ C.

R. D. a. est superanda p̄ p̄du. Ca attentione ad q̄las C. a. p̄ novu habitus n̄a et eod. eū em eadē entitas, sit utriusq̄ facultatis, cognoscendi sic et exequendi, si semel una habuerit, habet et altera: seu p̄ facultate docendi p̄ducitur in facultas exequendi.

p̄nt. 3. facultas n̄ p̄ducitur nisi p̄ actus sibi respon- dentes et similes; si actus loq̄ docentis n̄ A responderetis aut similes facultati loq̄ utentis, q̄ C.

R. d. m. ai actus n̄ A similes facultati loq̄ utentis formaliter spectata ut est utens C. m. realiter et identice n̄ m. ut eod; eū em eadē sit docentis et utentis entitas, dū p̄ducitur una, p̄ducta altera ja supponatur q̄.

obj 3. Coa docens et utens pount ab invice Separari
 go diffinguntur realer. a. P. mlti viri docti discuntur
 egrugie, nec in amplius sciunt reglas Coa: go habent
 Coa utente n docente, et cetera Coa docent et utens sepa-
 rantur. R. D. a. nec in amplig sciunt reglas Coe
 in actu signato C. a. in actu exercito Na. et ad.
 id est regularu amplius, n recordantur actu, quas in
 virtute, aut habitualiter adhuc in memoria retinent.

obj 4. Coa dividitur in docente et utente, go diffinguntur
 realer. R. D. a. dividitur id est Coa dicitur docens
 quatenus docet C. a. tgm in habitus realer diffitos Na.
 et sic d. m. N. ad.

obj 5. Coa docens et utens habent diversas d. finitnes. go
 realer distinguuntur.

R. D. a. habent diversas d. finitnes adequatas Na.
 inadeguatas et ad diversa connotata C. a. et N. ad.

obj 6. illi habitus sunt diffiniti, quoru operatnes sunt
 diffinitae, ai operatnes Coe docentis et utentis sunt
 diffinitae, ut patet, go C.

R. D. M. quoru operatnes elictae sunt diffinitae C. M.
 solum imperatae N. M. et sic d. m. N. ad.

obj 7. In oi arte aliud est scipere, aliud exequi, ai
 Coa docens scipit, et utens exequitur, go sunt habitus
 diffiniti. R. D. M. si scipere et exequi pntent
 ad diversas facultates C. M. s. unius et ejusdem facultatis
 N. M. hic Coa docent et utens supponuntur esse ejus-
 dem facultatis, idem quippe illius scipit et applicat re-
 gulas. aliter res se habet v. g. in arte saltatoria,
 ubi alia est pota directrix illius scilicet, alia execu-
 trix: ut pedes.

obj 8. Coa docens ratne habet sua n vero Coa utens. go
 diffinguntur realer. R. D. a. n vero Coa utens red-
 ucativae talis, quatenus sic applicat reglas sic qua
 utitur C. scificativae talis seu qua utitur N. a. et Coa
 Coa quippe in genere est sua, et cetera in utens ubi pote
 identificata Coa in genere.

obj 9. Coa docens est regula ut potens dirigere, Coa am
 utens est regula actu dirigens, ai haec diffinguntur quo
 ad rebus: go diffinguntur realer.

R. d. m. differente quod reus aduplicative sumpta C. m.
 Specificative sumpta et m. et eod. nos loquimur de loca
 docente et utente Specificative sumptis, id est de ijs qua
 tales sunt, n. qua tales sunt.

obj 10. hic est actus loca docentis: ois diffio debet gstrare
 genera et diffria, et hic est actus loca utentis: sub-
 stantia effiens p. De subsistens: ai h. actus diffi quon-
 tur realiter, go B.

R. d. 2. p. M. est actus loca utentis imedtus, dirigens
 Delimitus P. M. mediatu. directus, et imperatus C. A.
 et c. m. P. eod. na actus elicitus in loca utentis est
 illa rgl. ois diffio debet gstrare genera et diffria, ex
 qua illius se p. m. inferat: go in postea B.

Thesis 2^a Logica est Scientia

Prob. scia est cognitio certa, et evidens in nra p. p. rias eius
 causas et rathes; ai loca est talis; demorat em v. g. p. eest:
 ne illius p. se falsa n. epe, quia n. h. affirmat aut negat.
 ito definitio gstrare genera et diffria, quia re. ndam
 quos genera et diffria gstrat, exprimit, definitio
 debere epe clariora re definita, quia na d. re. definita
 explicat; go loca est scia p. p. d. uita.

Solventur Obtes.

Obj 1. ois scia versatur circa obtm nriam, ai loca n
 versatur circa obtm nriam, na versatur circa ope
 rathes mentis qua gstrantes sunt, go loca n. est scia.

R. D. M. curia obtm nriam n. p. ritate eptica, p. n. quoad
 gnexne pdicatoru epticiu C. M. n. p. ritate existere n. h.
 n. requiritur, ut sic obtm existat nriam; cu id soli Deo
 quentat, sd satis est ut sit gnexio nria et imutabilis
 intra pdicata gnexio, qua gvideant in sua: sic sp
 veru est, definitio gstrare genera et diffria, solum
 tribus terminis et tribus p. sitionibus absolvi; licet nec
 definitio nec Syllogus nriam actu existant.

Ans 1. illud disciplinæ obtm n. est nriam n. p. ritate eptica,
 qua subest libero ho. d. arbitrio, ai talis est loca, go B.
 P. m. loca ab ho. b. g. inventa est: go subest libero ho. d. arbitrio
 R. D. a. inventa est id. p. rual. fundito in re. naa C. a. sine
 p. rual; fundito ut v. g. Grammatica n. a. et eod.

Inst. 2. quod pendet à nobis liberè operantibus per
cepta n' est nriū n'itate eptia; ai obtm hoc pendet
à nobis liberè operantibus p' pcepta p'operat' quippe
mentis q' certas r'g'las dirigitur, qo C.

R. C. M. p' pcepta mutabilia N. M. imutabilia C. M. C.
Inst. 3. ai pcepta m' imutabilia supponunt ad n' n'fe
nria n'itate eptie, qo C. P. a.

frustra dantur pcepta de rebus nrijs qo C.
R. d. frustra dantur quatenus nria sunt C. a. quate
nūs q'tingentes sunt N. a. pcepta verò loquies quae
de re aliqua q'fuerenda traduntur, sm cadunt in i'ffius
re; q'fuerionem et productione, qua q'tingens est, nria
verò et imutabilis illius eptie supponunt, sic de
sylmo dante pcepta quo ad ejus existētia, seu quo ad
effectū, et quatenus à nobis pendet ut fiat vel n',
sed minima de eo dantur pcepta quo ad i'ffius nriam
que nria est; à nobis em n' pendet ut sint pauciores
vel plures s'ij in sylmo, quam tres.

Inst. 4. Mentis cogitationes dicuntur bene vel male
fieri, posse, qo C. nriā n' est nria n'itate eptia.
R. d. a. ita ut tunc n' sint tales quales noiantur
C. d. secus N. a. nriā sylmus em q'stantis q' terminis
n' est verus p'genus sed tm apprens.

Inst. 5. atq' obtm scia debet esse nriū quo ad existētia
qo C. P. a. Major n'itas requiritur in obto scia
quam in obto artis, ai obtm artis est nriū n'itate
eptia, qo C.

R. d. n. major n'itas requiritur q' quā in obto artis
obtinijus trans. M. artis cujuslibet N. M. et sic d. m. nriā
duplicis igit' generis sunt artes, aliae quarum obta
n' nria n'itate eptia cujusmodi sunt Geometria, Archi-
tectura q' aliae quarum obta n' sunt nriā n' n' n' n' n' n'
eptia q' em n'itate, qualis est v. g. Grammatica, et aliq'ae
artes serviles, nā v. g. quod verbum activū regat au-
sationū, id ad verbi activi eptia aut nriā n' n' n' n' n', sed
penis hominum arbitrium est et fuit.

Inst. 6. qo ea artes n' discrepabunt à scientijs?
R. d. illatū n' discrepabunt secundū Superiorum
q'ij partem spectata id ē q' cognitū certū ~~certū~~
et mutabiles r'g'las C. illatū. sed m' inferiorū, q'ij

quae est executio seu productio ipsius artefacti. Nullatenus
 porro artes n̄ tam obij sui notitia ut scia, quae illig
 productione spectant, n̄q; artifex ulla efficit demonstra
 tione ut artifex est, s̄ forte ut alia scientia Superiori
 ut n̄q; instituitur est. deniq; scia et artis, quae n̄ria
 est n̄ritate estia h̄c ad huc diffia poni p̄, quod scia
 sua p̄dicata estia ex p̄missis n̄ritis h̄c n̄ria rej. et
 quae n̄ria cu aliquib; n̄rialet n̄ritis, abstrahendo ab oi
 inventione vindicet, h̄c vero s̄cud a p̄missis exffis
 dependeat, et inventij sua debeat estia.

Art. 1. Scia est de rebus quae requiruntur ad vera de
 monstratne; ai ad vera demonstratne requiruntur p̄sil
 nes n̄ria quo ad existetia; q̄o. N. M. P. M. si suffi
 ceret n̄ritas estia ex p̄missis n̄ritis quo ad estia s̄p
 sequeretur geluis n̄ria ai n̄ sequitur, ut patet in
 hoc Sylmo: oe quod currit movetur, oe quod currit
est s̄cud q̄o aliqua s̄cud movetur. q̄o C.

P. D. M. geluis n̄ria id est cu p̄missis n̄ritis q̄neca C. M.
 id est s̄cud habens cu attributo n̄ritis q̄neca m extra
 Sylmū s̄cud. ex hypothesi C. abstrahit N. M. d. m. et n̄ria
 n̄ria v. g. si oe quod currit movetur, et oe currens est
 s̄cud p̄missis n̄ritis est aliqua s̄cud moveri.

obj 2. Modus sciendi n̄ est scia, ai scia est modus
 sciendi, q̄o n̄ est scia.

P. D. M. n̄ est scia illa cuius est modus sciendi. C. M.
 n̄ est scia, quae sit ipse modus sciendi N. M. vel d. m.
 scia est modus sciendi s̄cud, quasi ipse sit modus N. M.
 caeter, quia docet et tradit modum sciendi C. m. et scia.

obj 3. scia est instrumentum sciendi, q̄o n̄ est scia. da
 est instrumentum pure n̄ria n̄ p̄cud tale C. a. scia

obj 4. ois scia acquiritur p̄ demonstratne; ai scia n̄ ha
 betur p̄ demonstratne, q̄o n̄ habetur p̄ demonstratne
 D. egs. p̄ demonstratne artificiale C. egs, naale P. egs
 scia primitivis acquiritur s̄cud p̄ demonstratne naale, de
 inde am cu scia s̄cud cognoscatur; coepit n̄ ar
 tificer demonstratne et esse scia.

Fast. Scia artfles debet habere caas artfles, go ©.

R. d. a. artfles virtualiter tales e. d. artfles tales fiale
N. a. et eoa. loa naalis virtler gtineh artffialem
hene cam p caare, sicut semen virtler gtineh arborē

Obj 5. Scia est de urlibus ai loa n agit de urliby p
de singlaribus, go loa n e sua.

R. M. agit de urlibus in pcpiendo, quatenus dirigit
p rglas urles e. M. in exequendo P. M., na loa
in pcpit operatnes singlarēs, et sic d. m. P. con.

Obj 6. loa agit de fallacijs, go n est scientia.

R. d. a. agit de fallacijs ut fugiendis e. a. ut appro-
bandis N. a. et eoa. loa deo de de sophismatibus
ut vitarij pnt, n vero ut approbentur.

Obj 7. cognitnes versantes circa pblmū, probabile et
sophisticū n st scia, ai meta cognitnes loa st tales,
go ©. P. M. tales cognitnes n st cognitnes rei ariā
fa fallacijs, go ©.

R. d. a. st cognitnes rei fallacijs quo ad modū e. a.
quo ad loa et modum inferendj. N. a. et eoa nam
pblmū, probabile v. g. et sophisticū nris sunt
de gbatnes gtantes gelusione probabilej v. falsa.

Thesis 4ta Logica est etiam Ars.

Prob. Ars est habitus vera cum ratione effectivus, i. e.
cognitio practica sue et facultas aliquid p certas rati-
ones aut rglas efficiendj, ai loa talis est habitus, efficit
em d. f. r. nes, d. v. nes, et demonstratnes, ut nemo d. f. r. nes
go loa in ars diij st.

Solvuntur Obtes.

Obj 1. Ars versatur circa effectnes, ai loa n versatur
circa effectnes veras, go st est ars. P. m. effectio
vera e. operatio relinquens opus sibile post se
ai loa n relinquunt opus sibile post se, go ©.

Ar. D. M. effectio spiritus pta seu Mechanica C. Mestis
 que dicitur et liberalis N. M. Li. Etorica n. helin
 quod opus subtile post se, et tu dicitur ars benedicti
obj. 2. - Loa est scia, go n. est ars.

Ar. d. egs n. est ars sub eo respectu quo sua n. e
 ar. M. egs dicitur n. egs. Loa quippe est scia qu
 tenis aliquid circa suu obtm demonstrat, ars vero
 quatenus ejusdem obti sui productione aut
 effectue p. reglas certas dirigit.

Inst. 1. ars habet obtm glingens, scia am n. iu,
 go idem n. p. esse ars et scia.

Ar. d. a. ars qua n. est scia habet obtm glingens
 Ca. qua sua est scia p. d. quod existat C. quoad
 optiam n. ant et eod.

Inst. 2. ars versatur circa particularia n.
 item scia, go C.

Ar. d. a. ars versatur circa particularia urlee
 p. reglas urles Ca. partia p. d. in exegol
 in p. iquendo n. a. eod. ars quid effectualqu
 in particulari, ad hanc effectue vero dirigitur
 p. reglas generalis.

Obj. 3. Ars denotat hoc artificia, ai loa est n.
 n. denotat hoc artificia, go n. est ars.

Ar. D. M. ars mechanica C. liberalis N. M. et C.
 m. N. eod. deinde denotatio sumitur a p. oti-
 ori, cu ergo in loa p. otiior pars est sua, Logi-
 cus ruti appellatur p. uentifius et n. artifex.

Thesis 5ta

Logica est simpliciter practica

Prob. illa scia practica est qua p. se tendit ad opus
 nec in sui obti contemplatione quiescat ai loa e
 huiusmodi; n. em naa, leges, et proprietates d. f. n.
 nis, d. u. f. n. et tradit, ut in ijs s. i. f. n. p. d. f. i. f. n.
 tendit, sed regle quas tradit, ad ulu adhibentur,
 n. q. ulla est loa pars, qua operatur mentis p. certas
 reglas ad veritate n. dirigit, go loa est scia practica

Obj. j. finis loe est veritas, ai cognitio cuius finis est veritas speculativa est, go loe n̄ est practica.

R. D. M. finis loe est veritas phyca sive conformitas actus cum obto N. M. veritas loe, que est conformitas actus cum regulis s̄bd: im̄ ḡsideranda N̄ faciēda et in actum in-
roducēda C.

Inst. 1. loe versatur circa operabiles mentis quatenus s̄t definites divisives, ai sub hoc respectu sunt speculationes go loe versatur circa speculationes.

R. D. M. quatenus s̄t definites & per loe p̄pta operabiles C. M. quatenus s̄t definites obtendunt p̄se N. M. igitur definitio, divisio & ~~quod~~ sunt speculationes si gratante cum suis obto definitis divisio & n̄ vero si gratante cum p̄ptis seu regulis loe; hoc am̄ posteriori modo à loe spectantur, quia loe tradit regulas quibus definites & reificiant.

Inst. 2. ai definites & quatenus sunt à loe sunt vere speculationes respectu loe, go & p̄ ant. definites aut demonstrabiles geometria quatenus sunt à geometria sunt in vera speculationes respectu Geometria, go à pari definites loe &.

R. N. coad. disp̄ est, quia definites aut demonstrabiles geometria n̄ s̄t obto Geometria, at vero definites loe sunt à loe t̄qm̄ p̄pta obto, sc̄a am̄ dicitur practica, quando circa obto suum operatur.

Inst. 3. ai loe definites p̄re n̄ s̄nt t̄qm̄ suum obto, go & p̄ ob a. cognoscere spectare in contemplatione s̄l. sistendo C. M. cognoscere practice tradendo p̄cepta de re ḡficiēda N. M. & ai loe tradit p̄pta de definitis & faciēdis.

Inst. 4. Non aliter loe cognoscit n̄a, & p̄p̄tates definites, quam Mathematica cognoscit n̄a, g. Trianguli: ai Mathematica ea cognoscit spectare, go &.

R. N. M. disp̄ est, quia Mathematica ita cognoscit n̄a Trianguli ut n̄ intendat facere, at vero loe cognoscit definites ea intentione ut faciat.

Inst. 5. loe n̄ intendit docere quomodo sit faciendum id quod est tale independenter à loe, at definitio est talis independenter à loe. go &.

R. d. m. quod ad estia et veritate obto ḡsiderata C. M. n̄. go ad existia in reru n̄a N. M. & ai loe intendit ea facere, ut in reru n̄a existat.

Inst. 6. Loa quæ dicitur definitio in genere: ai definitio in genere n̄ est operabilis, quia productus singularis d̄, q̄o loa n̄ operatur circa definitnes.

Re: d̄ m. ai definitio in genere n̄ est operabilis q̄ se proxime ē in p̄ sua singulari a. n̄ m, q̄ hanc em̄ et illa definitio producitur d̄ctio generatim.

Inst. 7. actus n̄ s̄t operabiles nisi ab eā facultate, cujus sunt effectus actus: ai operabiles mentis s̄t effectus actus illius, q̄o n̄ sunt operabiles à loa.

Re: D. M. actus n̄ s̄t operabiles phyce sive elicitivè nisi à facultate ē m. moxer et directivè n̄ m, quare operabiles mentis eliciuntur ab illis, et diriguntur à loa.

Inst. 8. actus illius est mens speculativus seu speculatio, q̄o ē. Re: D. a. est speculatio sui ob̄t. s̄t respectu regula à qua dirigitur n̄ a. v. g. hic actus à loa directus aal raale est speculatio respectu hōis quæ definit, et est praxis respectu regle definitnis à qua dirigitur.

Obj. 1. loa est scia, ai scia ut scia p̄sere est speculativa: q̄o ē. Re: n̄ m. na scia ut scia p̄sere abstractit à

speculativa et practica, seu à mera speculatione ob̄t aut operatione circa illud, et n̄ est species in forma sed alterna virtutis mentis, s̄t distincta adhuc in speculativa et practica.

Inst. actus mentis sunt pura speculabiles et n̄ sunt practica. q̄o ē. Re: D. a. n̄ sunt practica quatenus eliciuntur ab illis et tendunt ad veritatis cognitione ē a. quatenus certis regulis diriguntur n̄ a et loa loa a actus mentis n̄ spectat quatenus elicitos ab illis, s̄t quatenus dirigibiles p̄ reglas.

Thesis 6^a

Logica artificialis Utilissima seu moxer tm̄ et n̄ phyce n̄ria est ad alias Scientias in statu perfecto acquirendas.

Triplex distinguitur n̄sitas, Moralis, physica, et metaphica. Metaphica est, q̄do aliquid haberi pot̄ sed n̄ sine defectate. hæc n̄sitas n̄ vocatur n̄sitas secundum quid. phyca ē q̄do aliquid ob̄tineri nequit raaler.

Inst 4. nemo potest penetrare bonitatem v.g. definitis et demonstratis nisi noverit genus et diffinitio, ac sine loca artificio hoc nequit cognoscere, go 3.

R. d. m. nequit cognoscere genus formaliter sicut ut genus est. Omnia materialiter sicut quod est genus v.g. aal in hoc N. m. at sufficit absolute dignoscere genus materialiter sumptum.

Inst 5. sine loca artificio nemo poterit deprehendere errores in definiendis, ratiocinando go 3.
R. d. a. nemo poterit deprehendere ag, facile ac si ea epetudatus Ca. ullo modo N. a. et loca. fatendum est, illos qui loca artificio destituti sunt, magno carere adjumento ad deprehendendos errores, ei tamen absolute esse impossibile, modo attendere velit.

Inst 6. Nemo potest solvere fallacias jugnantes contra veritatem loca formalis, nisi noverit loca loca. go 3.

R. d. a. nisi noverit loca loca per evidentiam saltem Ca. reflexione supra lege, et regulas Syllogismi N. a. d. m.

Inst 7. ut quis habeat scientiam perfectam, debet scire se scire, sed sine loca artificio nemo potest se scire. go 3.

R. N. m. tunc enim aliquis potest se scire, cum noverit quae obvia extrinsecus cum medio tunc et propria formaliter, ut ea noverit deducere ad propria propria v.g. idem non potest esse et non esse. deinde satis est, quod ex modo tendendi exercitum et virtualiter potest certus subesse fallendum, licet id signate et reflexe non sciat, per hoc enim dicitur scire me existere, quod exercitum hoc experiar. sufficit igitur ad scientiam evidens cognitio quae in obvia cum promissis veris.

Inst 8. Illud dum dissentit gelusioni in syllogismo fallaciae non potest allegare pro ratione apertus quae in obvia quae non datur, go 3.

R. d. a. non potest saltem sub disjunctione N. a. d. m. Ca. quoties enim in syllogismo fallaciae gelusioni dissentit toties potest dicere vel non datur quae in obvia promissas et gelusionem vel promissas non esse veras.

Inst 9. haec obvia quae in obvia promissarum in gelusionem non potest evidenter penetrari, sine attentione ad diversam partem suppositivam, go non sine loca artificio.

Q. D. M. in actu Exercitio P. M. in actu Signato C. M.
 Instab 10. hac gressio gelusio cu pmissis est re ipsa gfor-
 mitas sylmij cu rglis hae. go C.
 R. N. a. na v. g. in hoc sylmo Omnis hoc est realis, Petrus
est hoc, go Petrus est visibile datur gressio maalis n am
 gformitas cu rglis, cu in gelusione inferatur visibile nra
 positu in pmissis.

Thesis 7ma

*Scientia et opinio non possunt
 sul stare in eodem illtu.*

Prob. Idem illtus de eodem obto n p esse certus et in-
 certus cu formidine, et sine formidine adhaerens;
 sed p actum Scientia illtus redditur certus et sine for-
 midine adhaeret obto; p actum opinionis redditur in-
 certus et cu formidine adhaeret obto, go scia et opi-
 nio n possunt fue esse in eodem illtu.

Solvuntur Obenes.

Obij. Ea possunt fue esse, quae sibi in viciu n opponuntur
 ai scia et opinio sibi in viciu n opponuntur, go C.
 R. d. m. n opponuntur, qtm ad media quibz utuntur
 vel qtm ad rem qua probant. C. m. qtm ad effectum que
 produunt N. m. et eod. quamvis igitur scia et opi-
 nio n sint opposita qtm ad media quibz utuntur,
 vel qtm ad rem qua probant, subpote qua re eandem
 v. g. existea Dei diversis qde n in oppositis argtis aff-
 mant; opposita in p. rabae effectus que in mente
 produunt. na scia certitudine, opinio incertitudine
 et fluctuatione induit; certitudo am et privatis
 certitudinis sibi in viciu opponuntur.

Inst. 1. mens fue p esse certa et incerta sine ulla
 oppositione: go C. P. a. ul mens fue certa et
 incerta satis est ea uti medijs certis et incertis,
 ai mens hoc p. go C.
 R. N. M. licet em mens utatur medijs certis et
 incertis, n in incertis afficitur, p. is solis, que certa
 sunt p. suadetur, ideoq. dici n p. certa fue et incerta

Inst. 2. motiva incerta et certa sunt compossibilia
in eodem illu, qd in eoru effectus sicut scia et opinio.
R. N. suppositum, quod utraq, eua suos effectus pro-
ducit; quia ut jam diximus illtus presente motivo certo
eo solummodo movetur, et n̄ alio.

Inst. 3. assensus certus scia et assensus incertus opi-
nionis n̄ magis opponuntur quam lumen majus
et minus: at hae privative n̄ opponuntur: qd nec
assensus certus.

R. N. M. et disp. est, quia lumen minus n̄ negat lu-
men majus, incertitudo am negat certitudinem.

Inst. 4. Si quis dixerit Sapor facit Subjectu Sapidum
odor n̄ facit Subjectu Sapidum, qd Sapor et odor n̄
possunt simul esse in eodem Subjecto, recte negabitur
consequentia: qd a pari: Si quis dixerit, Scia facit illu
certum, opinio incertu, qd Scia et opinio n̄ possunt
sue stare bene coa negatur.

R. P. coa et paritate, disp. est, quia sapor et odor n̄
inducunt in Subjectu effectus oppositos privative sicut
scia et opinio. na odor, quamvis Subjectu n̄ facit Sapi-
dum, n̄ tñ n̄ facit insipidum. at vero opinio n̄ modo
n̄ facit illu certu, sed insup incertu et fluctuantem.

Inst. 5. opinio illu n̄ facit actualiter fluctuantem sed tñ
radicaliter: qd nulla responsio. P. d. Formido actuali-
tis n̄ est de certia opinionis, qd.

R. N. d. na obitu cui illtus ex vi motuq, p̄t̄is aperiibile
vel aperiibile ut fallibile vel n̄? Si 2°; actus ipse
aperiens n̄ est actus operativus, sed cognitio certa
q̄m ex parte cognoscentis; et sic ceptat quæstio; si
vero cognoscitur ut fallibile, qualiter cognosci debet
si per mediu probabile cognoscitur; tunc est impossibile
ut illtus actu n̄ formidet.

Inst. 6. Formido actualis est actus reflexus, quo iudicio
me hic et nunc exponi periculo erroris op̄ motu falli-
bile: at talis actus supervenit et n̄ est de certia, qd.
R. N. M. na ad actualem formidinem n̄ n̄ est, ut per
dissimulatu illtus actu exprimitur, talis est formido
est actus operativus effectiva; infirma am et actualis for-
mido consistit in ipso actus aperiens, quatenus p̄ ipse illtus
n̄ plebe loquitur, infirmiter et formidolose ad quædam
hesitatione octo adhaeret.

Inst. 7. potest quis eluere actum ex motivis probabilibus
em, quae putat esse certa: ai talis actus est sine formi-
dine actuali: qd 3.

Re. d. m. est sine formidine ex parte cognoscentis
em. ex parte motivi cogniti. N. m. et coa.

Obj 2. potest quis scire et opinari, sive de eadem re
p. diversa motiva, qd sua et opinio possunt sive stare
in eodem illtu. P. a. potest quis amare hominem

quia sanguineus est, et odire eundem hominem quia im-
probus est, qd 3.

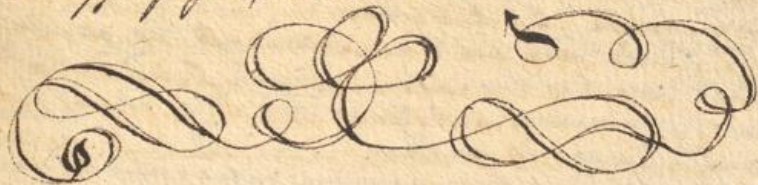
Re. ad ultimum aut. N. supposito, quod talis amet
et odio habeat eundem obtm, nam sunt diversa obta, con-
sanguinitas sive: et improbitas.

Obj 3. ut idem actus voluntatis elij, ex diversis mo-
tivis v. g. obedientia, charitatis, qd m. idem actus illty.

Re. N. coa. et parit. disp. est, quia diversa motiva
charitatis a n. inducunt oppositos effectus in voluntate
sive motiva probabilia et evidentia in illtu.

Obj 4. In voluntate illty. sive semel tristitia et gaudium
circa idem obtm, uti passione, letabatur em in
qtm passio erat redemptiva generis huaj: tristabatur
in qtm illa erat malum nae; qd a pari.

Re. N. a. diversa em erant obta, tristitia obtm erat
redemptio huaj ex passione causata, tristitia vero
obtm ipsa passio, ut malum nae.

Ut In omnibus Glorificetur
Deus.

A 750.

Theses Metaphysicæ

Thesis Ima.

Ens non est Univocum respectu
Dei et Creaturæ.

Prob. Illud non est univocum respectu
Dei et Creaturæ, quod non habet eandem signi-
ficationem in Deo et creatura, ai Ens n̄ habet ean-
dem significationem in Deo et creatura, quia
Deus solus est ipsum esse, seu ipsa essentia Dei,
seu proprie Ens, creatura verò habet in esse à Deo
unde est potius umbra entis quam ipsum Ens go.

Solvuntur Obtes.

Obj. Illud est univocum respectu Dei et creatura
quod invenit in nomine et ratione Deo et creatura.
ai Ens invenit tali modo Deo et creatura, go. in
P. C. M. quod invenit in et ratione profus eadem et
univocum C. M. diversa et analogum N. M. et sic d. m.
N. P. C. M. diversa em est ratio entis in Deo et in
substantia creata, ut diximus.

Inst. 1. creatura vere est Ens, ut Deus est Ens, go. n. l. a. u.
N. d. a. vere est Ens et n̄ analogum si in Deo g. f.
natur Ca. univocum aut synonymum N. P. C. M. et n̄
ratione Superioris datam.

Inst. 2. si quid obstat, quominus ratio entis sit univo-
ca respectu Dei et creatura, id sanè est, quod Deus sit ens
infinitum, et creatura finitum, ai hæc ratio nulla est
quam quamvis linea infinita proteresa esset quanti-
tas infinita, nihilominus quantitas in genere esset uni-
voca respectu lineæ infinitæ et finitæ.

Re. N. P. M. n̄ em ideo p̄ se ratio entis n̄ invenit univocum
Deo et creatura, quod Deus sit infinitus, ens verò crea-
tum sit finitum. P. quod Deus sit ipsum esse seu ens
p̄ essentia, et Entis plenitudo, creatura sit esse n̄ nisi par-

Thesis II^{da}

Non datur universale in essendo
neq; in predicando in sensu

Scholasticorum.

Nomen Universalis nihil aliud significat, quam unum
comune pluribus. Scotista volunt, existere uni-
versale in essendo hoc est existere naa aliqua in multis
singularibus una, in nemine cogitante ha parte rei.
vocatur hoc universale metaphysicum, quonia abstracto
nomine exprimitur. Theista contra protendunt,
dari naa aliqua in se una, qua in p mente de pluri-
bus possit predicari, et hoc vocatur Logium universale.
de fin iunt igitur Scotista universale unum aptum in se
multis. Theista vero unum aptum predicari de multis. jam
adandum i. Unitate esse indivisibilem rei in se, et divisio-
na a qualibet alia re. Et dupliciter distingui unitatem,
scilicet unitate locale, et unitatem fundamentalem i. Unitas
localis est unitas entitatis sive singularitatis, qua
in se ad singularem entitatem dicitur, dicitur unitas
numerica, quia ex ea repetita fit numerus. Vocatur
in unitas formalis, quia est unitas pars dicta sedm
formam, et eadem unitatis dicitur hominibus ingentiam.
Unitas fundamentalis n est ea unitas qua fundamen-
tum est metae res eadem idea universali exhibente,
sive est similitudo metorum inter se. quare n vocatur
unitas similitudinis. haec proxima unitas fundamen-
talis vel generica vel specificia dicitur, quatenus que-
rit vel generi vel speciei, sive iis oibus naturis, qua
vel genere vel specie inter se consentiunt. itaq; h
hanc unitate oes homines dicuntur unum specie, qua
an impressa fit ista unitas nemo n videt. hie am
questio est, utrum aliqua naa fit una unitate locali
et propria, in ea esse una unitate impressa nemo negat.
Prob^{ma} pars. de urei in essendo. universale in essendo
definitur naa una in multis, at talis naa n existit a
parte rei. naa naa huca n est una in. Petrus et in Paulo

cum naa Petri, sit corpus et mens Petri, qua n̄. quid idem
ae corpus et mens Pauli, cumq; Petrus dicitur hoc et
Paulus hoc, n̄. id id hoc aliq; inest; Palius et alius: qo univ
fala in efendo n̄. existit a parte rei.

Prob 2da pars. Univerfale in pdicando dfiniri, folat naa
apta ut de melis pdicetur noie gereto. ai nlla est hujus
modi naa na. in mente qdem, apta ut de melis pdicetur,
na cu Petrus dicitur hoc, et Paulus hoc, n̄. idem hoc,
five n̄. eadem idea obfiva hominis de utroq; pdicatur,
cum Petrus et Paulus n̄. sint eadem idea, p̄. tm p̄. ean
dem idea exhibeantur, quemadm̄. n̄. est una ead̄. em̄.
in utroq; humanitas. Ex his fequitur, cu nlla
fit naa urlis in efendo aut pdicando, duplex tm̄.
efe genus urlis. 1. in operando, qualis est Deus qui
oia in oibus operatur. 2. in repraſentando, ut
queſtus aut idea obfiva circuli v. g. qua ratione
fui ſingularis eſt, oes in circulos exhibet. 3. in
ſignificando: ut vox iſta hoc oſt hoc, circulus oſt
circulos ſignificat.

Solvuntur Obſnes.

obj 1. qtra iſtius parte. Univerfale in efendo eſt
una naa in melis. p̄. naa v. g. hca eſt una in melis
v. g. Petro et Paulo. qo

Re. d. m eſt una unitate fundamental; e m unitate
ſpali eſt p̄. dicta N m A eod.

Int 1. illa naa eſt una unitate ſpali in melis, qua eſt
ejudem eſtiae in illis, ai naa huaa eſt ejudem eſtiae
in Petro et Paulo, qo

Re. D. M. qua eſt ejudem eſtiae id eſt ſimilis eſtiae N
id eſt partii participantem eandem indiviſibile entitate eſtiae C.

A. ſic d. m A eod. qdo igitur Petrus et Paulus diſtin
tur efe ejudem eſtiae plus n̄. inſinuatur, qua qd
eſtiae Petri et Pauli ſint invicem qformes ſive ſimiles
eo fere modo, quo dicimus, qd duo homines in faue
ſibi ſimiles habeant una faue, n̄. quod vere in illis
una ſit faue.

Int. 2. Si inter Petru et Paula datur relatio
realis ſimilitudinis in naa, m dabitur unita, in
naa: qo nulla reſponſio.

Prob. a. ois similitudo est relatio fundata sup aliqua unitate, go B.

Re. d. a. sup aliqua unitate imprie tali Ca. pnie tali N. a. A. coa.

fnst. 3. in quibus naa n est dirisa, in illis manet una, qd naa huca in Petro v. g. et Paulo n est dirisa fultem apter seu que ad optia, go C.

Re. d. m. n est dirisa rane optia iuse C. m. rane individuatnis N. m. et coa. na optia foaler alia est in Petro, alia in Paulo.

fnst. 4. illa naa est una in metis qua n includit propria sui dirisiva in illis: ai naa que est ejusde speciei in metis n includit propria sui dirisiva in illis: go C. m. pbat. Natura v. g. huda in Petro et Paulo n includit Petreitate et Paulitate go C. Re. N. a. Petreitas em est corpus et mens Petri, Paulitas est mens et corpus Pauli, qd naa huca includit in Petro et Paulo corpus et mentis Petri et Pauli, go C.

fnst. 5. Naa que est in Petro ex se n est dtomta ad Petru, qd naa huca in Petro n includit Petreitate Re. d. egs. naa huca abstracta et generatim pempta C. egs quatenus in Petro est seu singularer giberata N. egs et coa naa huca generatim sumpta n includit Petreitate, alia qd hoc est Petrus, bene vero quatenus in Petro est.

obj 2. Qua una et eadem d. tne explicantur, ea sunt unius et ejusdem naa: ai oia ejusdem speciei individua unia et eadem d. tne explicantur, go B. unius et ejusdem Re. D. M. sunt unius et ejusdem id est similibus naa, quatenus sub eadem idea consentiunt C. M. id est eandem proprias habent naa N. M. et gusa m. distictos epte et coa.

fnst 1. Unitas Specifica est unitas foalis et pna, qd qua eadem d. tne explicantur si unius naa in unitate foali. Re. D. a. unitas Specifica in uno et eodem individuo spectata C. d. in metis individuis gderata N. a. et coa na in metis individuis n est unitas entitatis s. similitudinis tm v. g. Petrus et Paulus n si unius entitatis s. tm similitudine seu si similes, n unius quid.

Inst. 2. unitas focalis est indivisio rei in se, et divisio a qualibet alia re: Id unitas Specifica est indivisio nra Specifica in se et divisio a qualibet alia nra, qd
R. d. m. unitas Specifica in uno et eodem individuo sumpta, quem admodum fuit in Adamo, cum ipse adhuc solus esset C. M. in metis Individuis spectata N. M. et eor

Inst. 3. Si nra mens abstracta conceptatur una unitate entitatis jam n. erit utilis, p. singularis, falsu. cap. 2
R. d. M. sed singularis qm ad entitatem C. M. qm ad representationem N. M. est em idea utilis, que sua individua exhibere pt.

Inst. 4. Nulla est hujusmodi nra qua meta representare pt, qd
R. d. a. nra est a parte rei et in rebus ipsis e a. nulla in mente N. A. est em idea generalis obliqua, que meta singularia representare pt.

Inst. 5. mens decipitur, cum nra aliqua conceptit qm universalem.
R. N. n. em mens judicat hanc nra vere existere, p. eam t. m. p. abstractione conceptit, abstractivum am n. est mendacium.

Obj. 3. Sic est de utilibus: qd. R. d. a. que p. abstractione facta sunt Ca. qua facta sunt a parte rei N. A.

Inst. 1. Nra utiles sunt obliqua scilicet p. obliqua scilicet sunt a parte rei qd nrae utiles p. a parte rei.
R. d. M. nrae utiles p. obliqua scilicet, quatenus ea obliqua abstracta sunt p. mente C. M. quatenus, p. in rebus ipsis N. M. N. d. m. N. eor. quida obliqua scilicet in mente spectata diu possunt utilis, p. em idea obliqua, que meta singularia representare possunt, p. si spectentur in rebus ipsis sunt singularia, cum a rebus ipsis singularibus minime distinguantur.

Inst. 2. Non datur scia de singularibus qd
R. d. a. de singularibus ut singularibus p. ratione singulari T. a. de singularibus male sumptis et que singularia sunt, atq. p. ratione utriusque generis N. A.

Inst. 3. Si nra n. fit utilis, nisi p. mente abstracta nra aliud est, quam idea aut conceptus, falsu. cap. 2
R. d. M. qua idea aut conceptus obliquus, C. focalis N. est em idea utilis obliquus conceptus, n. ipsa conceptio.

Inno. 4to L^o
 P. illatid. Scia realis habet obtu reale, p^o n^o ad
 urles p^o mentem n^o p^o obtu reale go
 R. C. M. Scia realis habet obtu mediatu et remo-
 tam reale C. N. imedtu et proximu N. M. et C
 m. N. o. d. obtu igitur p^o modu aliuus scia est
 im p^o mente; cu^o p^o illa obtiva seu obtu p^o men-
 tem q^oceptu; p^o obtu mediatu; ad quod realis scia
 determinatur, reale est, seu res ipsa quae extra men-
 tem existit. 4

7 habitus
 specificantur
 ab obtis imedti
 go scia est rea-
 lis est realism
 obtm debet esse
 reale

R. D. a habitus
 specificantur
 ab obtis id est
 tot sunt diversi
 habitus quod p^o
 diversa obta
 imedta C id est
 talis est habitus
 quale est obtm
 imedtum v^o.

obij 4. q^otra 2. parte thesin. P^o a tua v. g. p^o iate
 de Petro et Paulo, go datur urle in p^o ianilo.
 R. d. a. naa huaa alia et alia p^o iatur de Petro
 et Paulo C. A. ead^o n^o a. naa em huaa Petri n^o est
 naa Pauli; et cum unus urlis sive qui meta p^o iat
 de singulari p^o iatur n^o utinet sua urlitatem, p^o
 ad unu d^o iatur ac r^o iogitur; etenim cum
 Petrus dicitur hoc, s^ous n^o est, Petrus esse ad homine
 p^o Petrus esse q^o iatur ex corpore et aa, eijus naa
 idea generalit^o exhiberi.

De distinctione.

Notandum 1. Identitati, quae est affirmabilitas uni-
 us de altero in recto, directe oppositur distinctio, quae
 describitur p^o, unius de altero neg^oabilitas in recto.
 2do totum p^olex diversa identitas est admettenda, quo-
 d^o p^olex diversa distinctio fuerit admetta. r^oo est
 evidens; quia cuiuslibet diversa distinctio e^o diametro
 correspondet, et correlativè opponitur sua peculiarit^o
 r^oo identitatis, quae distinctio ipsa negat et excludit.
 3. hae vocabula distinctio, diversitas, diffinitio, et divi-
 sio n^o p^o uti vulgo circumferuntur. P^o honima, quae
 potius met^o inter se discrepant. distinctio est p^o i
 dicit negatne identitatis unius cu^o altero, ita ut unu
 n^o p^o i alteru quamvis sint similes nae et estiae, ita
 Socrates n^o diversus aut differens p^o distinctus est a Platone,
 diffinitio p^oter negatne identitatis numerica in-
 portat insup^o dissimilitudine quamvis, seu disconve-
 nientia in aliquo p^o iato est; n^o excludit in aliqua
 quoniam. sic homo et equus differunt, quia est^o p^o i

disconvenient, in genere in aalis veniunt. diversi
cas Sepadit eiodam et adaequatam dissimilitudinem
in naa. Si Deus et crea dicuntur esse diversa, quia
se. lotis distinguntur, ita ut in nullo univoie veniant.
divisio demum pter distinctione, diffra dnt durti
tatem inchoit negat de unionis seu gtuatnis. Si
aa hois post mortem n distmcta em est ab eius corpore
p m divisa.

4. diffictio celebrissime bipartitur in reale et forma
le seu rationis. Formalis: Si dicitur quia cognitio est
sua gereti cogniti: seu rationis est quae fit venes
habet ea intenter separantis quae a parte rei, idem
signantur. eaz duplex est, ratio rationalitatis, qe
npe fingitur sine fundmto in re. Si illud in hac
ppone: Petrus est Petrus unde Petrus fratne
prij; distinguita se ipso q considerato p ratione p
cati, cum ta ex parte Petri, nllud inveniat fundam
mentu eu si qipiendi. et ratio ratiocinata
quae fit cu aliquo fundamento in re, hoc est, quae
supponit in obto suo alqd fundmto distmctis.

7 ratiocinantis

5. to fundmto hoc duplex est, intfseu et extfseu.
1. est ipsa res seu obvia eminentia plures pfectus
p inferiora dispersas in se ex naa repadunantis, qe
eminentia vocatur distinguibilitas, seu diffictio
virtualis intfsea, qe qua res in se virtute metiplex
modo sedm hanc modo sedm altera, p hanc
concipitur, ut Deus modo sedm hanc, modo illa pfecti
one qipi p. Fundmto extfseu defumitur a di
versis connotatis, ut operantibz, pncipijs et hris
aut effectibus, quae unica et indivisibilis entitas
aliqua exigit, respicit, aut est, quibz illuz
ansa praebent eandem indivisibile entitate qipi
endi modo, ut pncipiu hujus, modo ut alterius spe
ratis et hoc fundmto vocatur diffictio virtu
alis extfsea.

6. to diffictio realis est, quae datur intr duas res, quaru
una a parte rei et nemine cogitante n est altera,
ut inter Petru et Paulu. rursusqz haec diffictio p hanc
realis dividi solet in formale ex naa rei et modalem.

7mo Distinctio formalis ex natura rei, quae quidem datur in re ipsa, sed in solium inter attributa, formalitates, realitates et habitudines inefficas eidem rei metaphysice quae sita: v.g. inter misericordiam, et iustitiam divinam, qualibet enim res metaphysice quae sita sua attributa et effectus habet. hanc distinctionem vocant actualia, quia actu reperitur in rebus ante ad cognitionem illius supervenientem. Eam nō vocant reale minora, quia nō datur inter re et re, sed inter formalitates rei.

8vo distinctio modalis quam vix nō oēs moderni ex suis scholis proscribunt, ea est, quae inter re et modum, ut inter digitum et ejus inflexionem, vel inter modum et modum, ut inter sessionem Petri et ambulationem. Scilicet intercedit; Eccentriores perperam volunt hanc distinctionem vocanda esse formale reale, apud Cartesiuū vero distinctio modalis eadem esse videtur ac distinctio rationalis. Nos eam reale dicimus, quia datur a parte rei et nemine cogitante; nō vero formale reale, quia nō inter re et rem, sed inter re et ejus modum invenitur.

9no cum distinctio opposita sit identitati, totuplex diversa identitas est admittenda, quotuplex admittitur distinctio, ut supra jam insinuavimus. Identitas igitur formale reale est affirmabilitas rectorum poti et potiati absque exclusione diversitatis relativa ad aliud. hanc nimirum identitatem distinctio realis negat et excludit. et sic hoc ipso est quosibilibus in distinctio virtuali et formalis ex natura rei, quae pro diversitate praedicatorum seu quosibilibus includit. sic iustitia et misericordia in Deo et idem in identitate formale reale, sed nō virtuali et formalis ex natura rei, quia si quidem eadem res, seu idem Deus, potest haec res sit cognoscibilis in ordine ad miserendum dicit aliq̃d relative cognoscibilitatis ad potentia cognoscitiva, quod ut cognoscibilis in ordine ad puniendum; sicut haec praedicta nō sunt separabilia a parte rei.

10. Identitas virtualis et spiritiva et formalis ex natura rei consistit in affirmabilitas rectorum poti et potiati, ut excludit bis diversitatis relativa ad aliud inseparabilis, hanc sola distinctio virtualis et formalis ex natura rei excludunt. sic hoc et ad reale et idem identitate reale et virtuali seu formalis ex natura rei, quia ab reale includit eandem virtualitatis vel formalitatis relativity, quas includit homo.

12. Identitas modalis est aformabilitas secundum obij et predicati cum exclusione diversitatis relative ad aliud extrinsecum. Identitas dicitur distinctio, ratio opposita nil aliud est quam representatio obij eodem profusus modo, unde si centus representantes deum eodem profusus modo, dum verba vire cognitum a seo bina vire cognito n distinguuntur neque per mentem.

13. Si in modum viget inter thöistis et Scotistas, an distinctio virtualis intrinseca et focalis ex natura rei coincidat, an severa discrepet.

Thesis III

Distinctio virtualis intrinseca a thöistis dicta meo iudicio melius dicitur actualis seu formalis ex natura rei.

Prob. hæc distinguibilitas seu distinctio virtualis intrinseca jam est in obto diversa representabilitas, predicatorum eidem realiter obto convenientium: go est actualis diversa relatio obij cognoscibilis ad potestatem cognoscitivam, cui oë cognoscibile quia tale referatur et ordine dicitur ad sui cognoscibilitatem; sul supio: ai actualis diversa relatio obij ad diversum deum sicut diversa cognitio involvit actuali distinctio intrinseca, quam superveniens actus illius n facit, s. supponit, dum representat predicata obij ut diversa.

Nec sufficit dicere, ea esse in obto fundamentaliter diversa ante cognitione illius, quia hæc esse fundamentaliter diversitas, eo ipso quod detur nemine cogitante, et actualitates predicata n verificabilia sine oi processu distinctione, debet dici actualis diversitas, que n est ex parte illius nstri, s. i. fuit obij, ut ait

P. Thoms 1. dist. 2. q. 1. a. 2. ad 3. ai actualis diversitas est actualis negatio identitatis, et eger actualis definitio

Qis: Luminij ratio repugnat, identitate reale esse possibile in aliqua distinctione actuali,

Ri: admittis quod negat, dum em definitio identitatis

quod sit unius de altero affirmabilitas in re, ecce
in ipsa definitione identitatis involvit identificationem
quandam distinctionem; quia dicitur unius de altero. propter
esse unum et alterum ubi nulla profertur distinctio. deinde
an non definitio distinctionis virtuale, eminentia plures
affectiones in se adunantis?

Explicitas, idem a se ipso in se differre distingui, est idem esse
idem, et idem non esse idem, hoc utique sum in iuris re
pugnat.

Ad distinctionem res clara fiet. idem a se ipso in se
distingui in suo esse absoluto est idem esse idem, et
idem non esse idem. C. idem in esse absoluto distingui
a se ipso in esse relativo est idem esse idem, et idem
non esse idem. Idem est idem esse absolute et non esse idem
absolute. Idem est idem esse absolute et non esse idem rela-
tive. C. Idem repugnat sum in iuris non a posteriori.

Explicitas. res distinctas qua insunt rei, seu repetita a relatve
cu quo inter naa dyna et Personas admittere debes
aliqua distinctione, debes in admittere aliqua relatve.
hoc autem repugnat fidei.

Ad idem distinctio opus est. relatio qua datur in naa
ad personas tam in se in se sunt datur in Patre
ad filium repugnat fidei. C. a. relatio qua datur in naa
qua cognoscibilis ad cognoscere tam in se in se et ita
in relatio persona qua cognoscibilis ad aliam cognoscere
tam in se in se repugnat fidei. Idem distinctio qua
datur inter naa et personas divinas non resultat a se
in se in se naa, sed a se in se in se. unde naa
qua cognoscibilis in ratione naa non est generans,
et Pater qua cognoscibilis in ratione persona est generans.

De his in theologia

Urget. seu reduplicativa trahit ad statum, qua res
habet independentem ab illu, cu in illius verificati-
viva unica ab illu petenda est. Idem qua qua
genus ad reduplicativa utique denotant statum intentionis
nae obli, et non reale seu ex naa rei, atque extra illud.

Ad idem abessas obli, si credis suis reduplicativis; verificati-
viva non habet nisi dependentem ab actuali cognitione
illius. modus capiendi non est ponit veritatem in se, qua
enuntiat, sed ad antecedentem in subto. Idem supponit.

An enim
solutio
est? Sicut
quod quod
ad finem
in ipse

Ad idem
solutio
est? Sicut
quod quod
ad finem
in ipse

Ad idem
solutio
est? Sicut
quod quod
ad finem
in ipse

Ad idem
solutio
est? Sicut
quod quod
ad finem
in ipse

Ad idem
solutio
est? Sicut
quod quod
ad finem
in ipse

An enim solum dependenter ab illa sequentes propo-
sitiones verificantur, quia illud, & illud taliter concipi-
pit? Sicut quia dulce affuit gustu, quia albidum non
affuit gustu, & pepine quod veritate affuit reduplicati-
ad scribis diverso modo capiendi, quia oblique reperit
in ipsa re, et rei non supervenit ab effectu per illud.

Solvuntur objectiones.

obj. ois distinctio vel est realis vel rationalis, quod non datur
formalis ex natura rei. ant. pb. vel ens vel est reale
vel rationalis; quod similiter ois distinctio vel est rea-
lis vel rationalis.

Res. d. 1. ant. vel est realis sumendo reale in tota
sua latitudine prout per divisione facta disper-
citur in reale formale, modale et formale ex natura
rei. Ca. vel est realis prout talis est a. et c. o. d.
igitur distinctio immedie dividitur in reale et rationalis
mediate vero scilicet mediante reali in formale ex natura
rei et modale.

Res. d. 2. ant. vel ens vel est reale
vel rationalis si nomine entis intelligatur aliquid totum meta-
physicum Ca. si nomine entis in parte qualibet meta-
physica totius metaphysice spiritus prima designetur. Res. d.
ant. 1. vel una formalitas vel distinctio ab alia formalitate
distinguitur per aliquid vel per nihil; ut dicitur
per aliquid, sic quod distinguitur per aliquid, distinguitur
per ens, et cetera per id proprie dicta; res enim et ens
et aliquid sunt synonyma; quod formalitates distinguntur
per id proprie dicta.

Res. d. formalitates distingui per aliquid cetera per ens et rem
non eodem prout res supponit pro tota essentia metaphysica
prout hic totus ultimus transcendentalis dicitur
de ois eo, quod non est nihil, per eum de qualibet
parte metaphysice illa de se habente existentia, prout
existente existentia totius, cuius est aliquid aut ens
per identitate.

ant. 2. quidquid datur a parte rei est res proprie dicta
ai ha formalitates datur a parte rei, quod totius meta-
physice. Res. d. 2. ant. quidquid datur a parte rei, per modum totius meta-
physice. Ca. m. per modum partis metaphysice. Res. d. 2. ant. m.

De Gradibus Metaphysicis

Per gradus metaphysicos intelligimus plura ejusdem rei attributa essentialia: gradus vocantur, quoniam alij alijs sunt superiores seu magis universales, alij inferiores, seu minus extensivi: ut fortae, vivens, animal, homo, metaphysici vero quia per mentem abstracti et jussi ab individuis. Jam quaerite qualis definitio inter gradus metaphysicos invenitur = abur. pro quo

Notandum 1. tripliciter ratio esse Entia, scilicet v. mere spirituatia, ut Deus et Angeli, vel mere corporae ut lignum, lapis & vel mixta ut hoc.

Notandum 2. gradus metaphysici rerum plane spiritualium aut plane corporarum nec inter se, nec ab individuo in quo sunt, spiritus realiter distinguuntur, sed virtualiter aut formaliter ex natura rei. Sed jam quaeritur, an idem dicendum de gradibus metaphysicis in hoc, qui partim spiritualis est partim corporaeus.

Thesis IV.

In hoc gradus metaphysici corporej a spiritualibus revera distinguuntur.

Prob. Ea revera distinguuntur, quae siquid idem ac partes revera distincta; ac gradus corporej et spirituales in hoc v.g. aalitas et realitas siquid idem ac partes revera distincta v.g. O et a a go in Prob. aalitas definitur solummodo principium functionum aalium, ut nutriendi, progrediendi, &c. quod idem est ac principium physicum earundem functionum sicut Corpus Organicum quatenus ad eas functiones habitile redditur. Aalitas vero est principium ratiocinandi, quod idem est ac principium physicum, npe aa realis.

Solvuntur Obnes.

35.

obj 1. aalitas dicitur propriè sentiend;: ai propriè sentiend; corpus et ad includit: go aalitas à rationalitate non diffinitur.

R. D. M. dicitur propriè sentiend; passivè C. M. Activè N. M. et sic d. m. N. cod. aalitas proprie n. est propriè sentiend;: quia ea n. sentit, p. ipsa aa. raalli, qua. ministerio corporis Organizati Sensationes cupit.

obj 2. Cum aalitas sumitur pro mente in phye n. metaphye sumitur: ai hoc est extra suppositu. go C. M. tunc phye quo ad ea significata et n. metaphye sumitur C. M. n. metaphye sumitur sed in loquend; modu. N. M. aalitas enim est abstractu, et identificatur menti.

obj 3. quaecumq; sunt eadè unj tertio sunt eadè inter se: ai aalitas et aalitas sunt eadè unj hoj. go n. inter se.

R. D. M. quaecumq; unj tertio ad eadè pto p. eadè inter se C. M. unj tertio in ad eadè pto N. M. et sic d. m. N. cod. na aalitas et aalitas n. p. idè unj tertio n. p. hoj nisi in ad eadè sumpto vel pro aali vel pro raali in, na aalitas n. g. n. est idè de cui identificata hos. qui utiq; in identificata aalitati.

obj 4. totus hoc dicitur corporeus, totus in raalis, go corporitas, et aalitas in hoc minimè distinguuntur.

R. d. a. totus hoc dicitur corporeus qtm ad denotatem, quia denotatio est totius suppositi: C. a. qtm ad n. N. et cod. In h. aalitas Petri dicit in raalitate Petri go n. diffinitur.

R. N. a. na rationalitas est propriè racinatum, aalitas vero tm propriè functionu aaliu.

obj 2. aalitas Petri n. est hinc raalitate Petri, go aalitas Petri dicit in raalitate Petri.

R. C. a. N. cod. Sicut aal sine rationalitate in homine esse n. possit, in n. idè identificata aalitati p. A. partes vera dicitur.

Inst. 3. aalitas Petij n̄ pt separari à realitate
 Petij. q̄ aalitas Petri dicit̄ n̄ realitate Petij.
 C. a. n̄ pt separari à realitate Petij id est adjunctam
 habet realitatem Petij C. a. id est realitatis est identifiata
 n̄ a. et oad.

Thesis 5ta

Intellectus et voluntas neq; ab aā neq;
 à se invicem realiter distinguntur

Prob. 1a pars. Si mens sola citia reale differt̄ illius
 et voluntatis munitibus defungi pt. tunc illius et voluntas
 realiter ab aā n̄ distinguntur: ai mens sola pt illius et vo-
 luntatis functiones obire citra reale diffinitionē; mens
 enim p se cogitat; cogitare aut̄ est intelligere et velle, q̄

Prob. 2a pars. Illius est ipsa mens seu aa quatenus illi-
 git, et voluntas est eade mens quatenus vult; q̄ illius et
 voluntas n̄ distinguntur realiter inter se, quia n̄ll distinguitur
 realiter à se ipso.

Solve Obtes.

Obij. 1a. q̄tra 1. parte. ois substantia operatur p̄ potentiam
 disticta: q̄ illius et voluntas ut̄ pote potentia ab aa
 distinguntur.

Re. D. n̄. operatur ad extra p̄ potentia disticta C. n̄.
 ad intra n̄ M. aa aut̄ dum illi git aut̄ vult n̄ ad ex-
 tra p̄ ad intra operatur.

Obij. 2a. illa potentia sunt realiter disticta, quarum obta in esse
 obij sunt diversa, Id obta illius et voluntatis in esse obij
 sunt diversa, obta enim illius est veru, voluntatis vero bonu

R. n̄ M. absolute; inam si hoc verum esse, tunc idem
 illius deberet à se ipso distingui, quia considerat obta
 in esse obij diversa modo naturalia modo sup naturalia.
 2. habitus specificantur ad obta. i. e. p̄ obta diversa
 diversi sunt habitus. potentia specificantur ab

actibus, i.e. p. actus diversa sunt potentia in mente
an est idem actus illius, qd manet ead potentia aut potentia
idem actus. R. 2. N. m. obtm em illius est veru
voluntas bona, idem am. Ergo est veru et bonum.

Inst. 1. Sunt diversi modi tendendi in actibus voluntatis
et illius, qd est diversa potentia.

R. N. m. na ex hoc ipso sequeretur illud esse duplicem
diffinita potentia, qia modo tendit in suu obtm ope suu,
modo sine illis.

Inst. 2. obtm proponitur voluntati ab illis, qd ab aliquo
distincto.

R. N. m. na ex hoc plus n eruitur, quia qd eadem
ad prius re cognoscat u ead amet.

Inst. 3. Illius n dicitur velle, nec voluntas cognoscere
qd voluntas et illius s. duae potentia reales distinctae.

R. d. a. illius qd id est eade aa quatenus cognoscit n
dicitur velle, et quatenus vult n dicitur velle. Ca. sicut n.
itaq, eade aa est volitiva respectu et relate ad bonu,
et tunc dicitur voluntas, et est illiva relate ad veru et
tunc dicitur illius.

Inst. 4. de potentia ad verificante qd gradatoria, illius
em est potentia vera, voluntas potentia libera seu n vera qd

R. d. a. de potentia ad verificante qd gradatoria in ipso
realy N. a. quia est eade tam illiva et volitiva reales
aa. in ipso formalj Ca. quatenus scil illius ut actus
nring et voluntas ut actus libere concipitur; cogitatio
n diffinguntur reales p tm p illud.

Thesis VI^{ta}.

Cogitatio actualis est de essentia aae.

Prob. Quidquid rei cuiusdam ut essetle attributum tri-
buitur illud ab ea neutiquam separari potest:
ai cogitatio est essetle attributum aae illa qui ipse
nhi aliud est quam ipse dicitur, Est aae cogitans, itaq,
cogitatio ipsius vita est qd cogitatio actualis est.

Solvuntur Obtnes.

Obij 1. si aa exister actu cogitaret; esset actus purus; sed hoc n̄ est dicendum: go C.

R. N. M. vel. D. M. si aa C̄ independenter à Geo C. M. dependenter à Deo N. M. A. C. in N. C. M. aa quippe actus purus n̄ est, cum n̄ in dependentia à Deo existat, et exister antequam exhiberit in potentia fuerit ad existendum actus purus am̄ est quam fuisse n̄, extititum in potentia uti Deus, qui ab aeterno cogitavit et in aeternum cogitabit. aliter am̄ res se habet in hoc, qui antequam exhiberit in potentia fuit; n̄ am̄ amplius quatenus existit in potentia esse poterit; fuit autem quatenus fuit existit et n̄ in cogitavit, et ad hanc vel illam cogitationem in potentia exhiberit.

Instab. 1. operari sequitur esse: go C.

R. d. a. nisi operari, sit ipsum esse ca. Sicut N. M. vivere am̄ seu operari in aa est ipsum esse. n̄ in plura q̄ traditione, ut aa quando existit n̄ cogitetur, quia illa aliud n̄ est, quam res cogitans, n̄ h̄z in ea concipere possumus iter cogitatione.

Inst 2. Esse aa n̄ est ipsum operari, in actu C̄ sed fm̄ in actu p̄mo, go n̄ ea responsio.

R. N. a. eadem est inter ad et maad diffra, ut h̄c h̄z p̄sentia illa am̄ actus. ad quippe sine actu sine cogitatione esse implicat; ut si ab ea cogitatione sustuleris n̄ in ea positivj et absolutj remansurū sit, q̄ q̄d existere dicit.

Obij 2. Si mens huca op̄et h̄c aa cogitans deberet q̄ cogitare, ai hoc n̄ fit in dormientibus: go C.

R. N. m. n̄ h̄c nobis in somno accidit q̄d directe aut indirecte ab aa fiat, cuius n̄ simus conscij; et licet aa n̄ra t̄pore somni negligentius cogitat, sed in ea cogitatione diffinitū n̄ existimandū est.

Inst 1. Si id vult op̄et deberemus illam cogitationem meminisse, ai hoc n̄ accidit, go C.

R. N. M. aliud em̄ est nos conscios esse cogitationis nostrae, et aliud eam̄ imp̄ostetū meminisse. Singulis

diebus mille et mille cogitationes habemus, quare in nlla
servamus memoria. plus quippe requiritur ut rejali
cujus recordemur, quam ut ejusdem cogitamus; ut em
cogitemus sufficit, si nlla cogitatio confij finis.
ut am recordemur requiritur, ut illius species in nostro
cerebro aliqua vestigia relinquat, ad qua postea nos re-
flectendo recordemur. ex quo fit, ut hoc diversa im-
pressiones confundantur, ac se se mutuo deleant.

Inst 2. pueri infantes in utero materno n cogitant,

qo. R. N. a. cogitant quia p suam cogitationem n recor-
dantur; quia eorum cerebro nlla inuri possunt ejus-
modi vestigia, quia mollis ad huc est cerebrum, nec
latis tenax.

Inst 3. pueri p ut mens n cogitet, n quia n possit, p
quia nollet, qo 3.

R. N. a. na eo ipso cogitaret, quia nollet cogitare,
quia nollet et velle sunt modi quiescendi seu cogitandi.

Inst 4. Si infans in utero materno cogitat, qo se ipsum
novit: falsum egs qo et p.

R. D. M. se ipsam novit exercita quada cognitione C. M.
reflexa cognitione N. M. Apud m. P. oca luit aa ad
se ipsam reflexa quada cognitione nequeat attendere, In
sua cognitionis et sua existetia sibi conscia est.

obj. ult. aa est caa 2da indigens p determinari a Deo n ad
ipsam cogitationem, qo cogitatio actualis ipsi n est eptis.

R. N. a. sed sufficit concursus simultaneus Dei, qui p huc qua
quod continuo conservet ad seu actum seu actuali cogital-
ne, In adhuc ad effectum producendum eum ea concurrat.

Quares. quomodo aa realis sentiat?

R. Juxta lege inter ipsa et corpus stabilita varia Organo-
rum affectus ab Organis illis in cerebrum, ad qod oim suum
nervi referuntur, et ubi aa principale sede suam habet, trans-
missas pmissas, et occasione corporis organici seu mae.
n am quasi ipsa afficitur, illa quippe de se inersotiosa est.
percepit. eptus maa oesfnaler, aa vero effective quibrit.

unde habemus legem inter corpus et ad stabilitam?
Ex eo, qia p hoc n est tunc aa frustranea inest, si maa
agere id, quod ipse aa gemit.

Physica

seu

Naturæ Scientia

Physica secundum vim graeci vocabuli naalis audit, sive disciplina corporis naalis; quoniam de tota naa corpora et spibilib; eorum proprietatib; disputat. Unde Physica definitur, scia speculativa, quae versatur circa corpus naale quatenus naale est.

Physica quidem merito sic nos participat ob multas, eademq; frequentissimas demonstrat; demonstrat enim mixta esse corruptibilia, quia contrariis contrariis; idem corpus naale posse variis modo figurari, quia est extensum in longum, latum et profundum. facto in Philia sua valde impetata; et longi plura circa corpus naale nos latant, quae qua novimus. contextu certe, sicutiq; partib; intimatq; v.g. lapidum, aurum & dispositio nemo nisi auctor nae nosse potest. hinc autem Culpeus C. 4. §. 17. aliam est hanc invenire ratione eorum quae sunt sub sole, ut quae ad modum, quae producuntur, aut ab alijs discernuntur. Inquis ita: Physica nihil proprie fallax, nisi spibus, quo requirit opera sua.

Re. da. nititur spibus mediate quatenus per eos occasionem plerumq; habet ut corporum proprietates plerumq; cognoscat C. 3. mediate quatenus sive ex sola parte sensibiliu; per sensus hausta aliquid demonstrat. Na. igitur physica non solum sensum testimo; per superior; quae ratione in rebus sensibilibus cognoscendis utilis, unde de ratione effectum esse verum, quae sensib; percipit.

Instit. alia nobis adesse potest idea corporis aut partium eorum nisi per sensus: quo a sensibus ois cognitio habetur.

Re. Na. esse in nobis idea quaedam entis generativam et principium illius attributorum, puta extensivis & in idea aut extensivis citra ullum suum testimo; percipitur mobilitas vel divisibilitas &.

Urgeb. experimenta phya sennud duntaxat relatione constant: go C.

Ap. d. a. qm ad actuala eoru existea C. a. qm ad rat. nedn pp qua sunt Na C.

Est am phya sua pua seltwa, qod sobjita maad tm speculatur, nll curia ea operetur.

Quis Ideo soa n est seltwa quia sunt operans Logus ai m phya sunt operans phyas u q. demstratnes phyas.

Ap. d. m. qia sunt operans tm obtm sunt C. m. tm actus suos N. m. pons phya sunt operans tm actus sibi responderes n tm obtm sunt.

Quis. Sua habens obtm operabile est practica. ai talis est phya go. minor prob. corpus naale est obtm phya, ai corpus naale est operabile go C.

Ap. d. m. est operabile ex dicitur phya N. m. ex fact. m. d. N. m. d. phya quippe nll praescribit de corpore naale.

Quamvis am phya sit mere seltwa, mente tm optima disponit ad artes, qua curia corpora occupantur; si em pperit habuerimus, qua sunt corpora pperita.

Res facile erit ea quoniam agentum applicatne al terare, et qguenter ad soppo pperitum disponere.

Physica integra curia corpus naale et illius ageritnes versatur. corpus igitur naale quatenus naale est obtm ad aequatum phya. quia s. corpus naale tm patet qm phya, qua ab eo noc sunt duxit.

Et ea ab oibz alijs scientijs aut artibus scernit, dum nlla curia corpus naale quatenus naale versatur. dngz ad corpus naale oia, qua in phya traduntur, referuntur.

na sive ppropia sive pperitates corporis naalis investiget phya, in eo ip est, ut naa corporis cognoscat.

Quis. obtm aliujusticia n debet pbari ab ipsa sua: ai existea corporis naalis pbari a phya.

go C. Prob m. phya sunt hanc demstratne: oe qod movetur sensibiliter est corpus, ai videntur in mundo motus sensibles. go C.

Quis. obtm aliujusticia n debet pbari ab ipsa sua: ai existea corporis naalis pbari a phya.

go C. Prob m. phya sunt hanc demstratne: oe qod movetur sensibiliter est corpus, ai videntur in mundo motus sensibles. go C.

Quis. obtm aliujusticia n debet pbari ab ipsa sua: ai existea corporis naalis pbari a phya.

go C. Prob m. phya sunt hanc demstratne: oe qod movetur sensibiliter est corpus, ai videntur in mundo motus sensibles. go C.

Quis. obtm aliujusticia n debet pbari ab ipsa sua: ai existea corporis naalis pbari a phya.

h. Na. na hoc propin n. spectat ad phya sed ad aliqua
 scia experimentale, quatenus sic videmus omne
 mobile habere partes, occupare locum, et sic moveri.
 Ex hoc inferes. Ens mobile ab alijs n. ratijs non pro obto
 ad equato phya, na i. excedit phya; phya quippe
 n. tractat de oi motu sed de spibilib; Ens mobile vero
 includit motum n. insensibilem. C. n. differt phya ab
 Astronomia, qm. m. quiderat ens mobile. Inq. ad ens
 mobile n. oia in phya referuntur, cum ibi m. tractat
 de quiete.

Quoniam vero corporis naturalis cognitio satissime
 pateat, ea qe generalia sunt, praemittat; inde pro-
 gressus fiet ad specialia.

Caput I

De Corpore naturali in se spectato seu de natura corporis.

Na. in diversimodi a Philis sumitur i. pro corpo-
 rum oia naturalium universitate, quo sensu dicitur.
Deus est Na. auctor. 2. pro causis naturalibus
 quatenus iuxta prescriptas a Conditorum Leges agunt.
 ut dicitur, Deus est et Na. nihil moluntur frustra.
 3. pro temperamento et pro Indole. Inq. aliquid na.
 et sua dicuntur na. sed sua proprie ita noiatur;
 nam sua est id, p. quod res est id quod est. Na. sic septa
 definitur ab Aristotele propin motus et quietis
ejus in quo est, primo p. se et n. q. accidens.
 Hac diffio na. vulgo usurpatur in Scholis, tametsi
 in metis deficiat; na. corpus omne est ad motum et
 quiete indifferens, nec pot. ad alterutrum, nisi ab
 aliqua caa externa determinari, adeoq. na. diu n.
 pot. propin activum motus et quietis. quare na.
 brevius et clarius dicitur, id quod res est, sive id quo res
est id quod est.

Corpora naalia existere, certissimum est. ad em illa sicut
 vivido, constanti, perpetuo et uniformi percipiamus, ac plu-
 ribus modis ab iis in nra mriti validissime afflicta-
 mur, puta doloris, punctiois, aut ustionis sensu,
 vel ea existere necesse est, vel Deum perpetuo sic nobis
 illudere. Deus autem utroque summe verax deceptor esse
 non potest: ergo corpora existere necesse est.

haec apud philosophos sunt et indubitata, sed augetur
 in hoc, agitatur controversia, in quo reponenda sit
 essentia corporis naalis.

Cartesius ea reponit in exteriori in longum
 latum et profundum, corpusque definit extensum in
longum latum et profundum extensum. de tractis
 quippe oibus quae corpori inesse advenantur,
 ut motu, situ, duritie, & duritudo extensa ex-
 tensa remaneat, corpus remaneat illud.

Respondet vero corporis naalis essentia potius in so-
 liditate et impenetrabilitate, quae in extensi-
 one collocanda esse suctur. Soliditas enim iusta
 ipsa prima est, quae in corpore concipitur, eamque velut
 modum corporis essentis hinc sequitur extensio.

Philosophi Scholastici in Aristotele, quibus
 haec corporis essentia Cartesij et Gassendi cum iis quae
 de mysterio Eucharistiae tradit Eulcia, non convenire
 videtur, volunt de conceptu corporis quidem esse
 extensum non quidem actualem, sed virtuale seu radicale
 quia aliud corpus exigit actualiter extendi.

Hinc in duplici differunt quantitate intra una,
exterior altera. et quantitate intra corpus
 habet partes extra partes in ordine ad se, ita
 ut colla pingatur capiti non pedibus, licet haec partes
 idem indivisibile spatium occupent. et quantitate
 externa corpus habet partes extra partes in ordi-
 ne ad locum, ita ut quaelibet pars proprium spatium occu-
 pet. Quantitate intra sunt partes corporis non
 vero exterior, quae a corpore separari, posse possunt.

quod quod quidem videtur, nam quomodo una pars est
extra alia v.g. caput extra humeros, si extensio
ne careant, et eodem loco consistant? Recensitis his,
qua varie Philosophi de corporis essetia sensere.
Cicero 1mo. Corpus reale bene definitur per se in longu
latu et profundu extensa, solida et impenetrabi-
lis. Prob. quicunque ad ipsa idea corporis
naalis attendunt, non aliter corpus concipiunt, qua
per se extensa est. hinc ait S. Augustinus
S. de quant. ca. 5. non est abste quero, utrum
corpus ullu potest esse, quod non pro modo suo habe
at aliqua longitudine, latitudine, et altitudine,
si hoc demas corporibus, non ferri possunt, non
omnino corpora esse recte existimari.

Eam si per se extensa conceperis, recte ea soli-
da et impenetrabile esse colliges. Impenetra-
bilis quippe vulgo dicitur: capacitas replendi
locu in exclusione alterius, id est locu repli
quod extensu est. an autem extensio proprie essetia
concipiatur in idea corporis, an impenetra-
bilis, de hoc non disputamus, cum utroque
pertineat ad essetia corporis.

Cicero 2°. Quantitas externa est extensio in lon-
gu et latu, an talis extensio est de essetia cor-
poris, quod non quantitas.

Solvuntur Obtes.

Obj. 1. Ipsi corporis naalis superius data non est
bona, quod non est admittenda.

R. N. a. Prob. a. non quoniam soli corpori naali
in mathematico, quod non.

R. N. a. Cuius enim corpus mathematicu in de-
finitur extensu in longu latu et profundu

nō sū solidū et impenetrabile. Imo corpus mathe-
maticū p̄ se nō est extensū p̄ sū mente quip̄te
p̄ modū extensū in longū latū et p̄fundū; ut
vidē mathematici suā demonstratūe faciunt.

Obj 2°. Corpus Xij in Eucharistia est p̄ sensū s̄ minima
sensibilē parte hostiā, ai itj nō p̄ habere extensū actualē. q̄.

R. d. m. extensū actualē naale C. m. naale, minore
R. m. et coad. itj, corpus Xij in Eucharistia habet alq̄
extensū actualē; nā cū totū corpus Xij sit sub que-
cūq; sensibilē parte hostiā, qualibet am sensibilis pars
huius sensibilis partis hostiā, locū occupans suas partes ex-
tra alias, et eque locū cuiq; parte correspondente habeat.

Obj 3. Quantitas est modus corporis, q̄ nō est corpus.

R. N. a. gantitas ē s̄us abstractus et realiter identificatur
reij seu corpori q̄to, sicut hūāitas est s̄us abstractus con-
creti hominis, et realiter cū eo identificatur, nā cū exten-
sio concipitur, nō reij modus, qui nō p̄ se habet s̄m
concupitur, p̄ aliquid abstractū in quo inest longitudo latitudo
adū, ut extensio sit quid idem ac s̄m extensa.

Obj 4. si gantitas est s̄m corpus, ubiq; aliquid de gantitate
perit, nō de corpore aliquid perit. s̄m ego, q̄.

m. p̄bat. in Eucharistia perit aliquid de gantitate corpo-
ris Xij, et q̄ter m̄ de corpore Xij. q̄.

C. h. m̄ de corpore id est de magnitudine corporis C. m̄ id est
de estia corporis N. m. n̄ utiq; hac vel illa gantitas est
de estia corporis, p̄ aliqua s̄m indr̄mte, gantitas
s̄m p̄dicamentalis seu magnitudo d̄onta et certa mensura
designabilis est s̄m audens.

Inst. J. in Eucharistia remanet totū corpus Xij nō verō tota
extensio corporis Xij, q̄.

R. d. a. totū corpus Xij nō verō tota extensio connāalis C.
totū corpus Xij nō verō tota extensio id est aliqua p̄ria
et proportionata statui N. a. et coad. nā cū Xij in Eucharistia
naale modo nō existat, mirū nō est, q̄d gnāale nō habeat ex-
tensioē, ut v. g. in celo, habet s̄m aliqua, qua sua sit et
statui suo sacramentali proportionata.

In 2. corpus n̄ est sine loco, et in ubiatio actualis n̄ est de eptia corporis: q̄o à pari licet corpus n̄ possit esse sine quantitate, quantitas t̄n n̄ est de eptia. *Re. N. A.* na d. August. ait epist. 57. C. 6. spatia locorum tolle corporibus nusquam erunt, et quia nusquam erunt, nec erunt; *Arbita* t̄n loquendo p̄t dicit ubiatio actualis n̄ esse de conceptu eptie; facta p̄prio quia t̄n eptia sicut extensio consequitur, eamq; supponit.

Obj. 5. Substantia n̄ suscipit magis et minus, ac quantitas nunquam augetur, q̄o n̄ identificatur substantia.

Re. d. M̄ substantia n̄ suscipit magis et minus p̄fectis sicut id est, n̄ magis vel minus sicut substantia, seu quoad suam eptiam n̄ intenditur vel remittitur. C. M. n̄ suscipit p̄ augmentatone seu juxta positione N. M. quis enim unquam dixerit, mater corporis infantis in ratione matris augmentata n̄ fuisse in effectu virgo, q̄o t̄n gaudet virgo. *In* 3. quantitas augetur n̄ autem materia, ubi fit in rarefactione, q̄o C.

Re. N. A. na rarefactio n̄ fit quin materia augetur, seu nova materia adveniat; rarefactio enim fit p̄ intermissione variorum corpusculorum p̄ poros n. g. ebullientis.

Obj. 6. In Eucharistia parts generatione remanet quantitas panis, n̄ t̄n materia panis: q̄o quantitas n̄ est ipsa materia.

Re. N. quod maneat panis; p̄ id t̄n toties respiciatur quot erant corpuscula sensibilia panis in illi applicationibus ea plane figura induit, quae habuerant corpuscula constituentia substantia panis; hoc si fiat, tunc oculi percipient simile et eandem specie magnitudine qua antea ceperunt in pane. Sed de his plura postea.

Caput II

De Principijs corporis naturalis.
Non aliud magis oblatum omnino tunc veterum tunc recentiorum exercitibus ingeria, quam propriorum indagatio.

Per se aut notum est, se quod produitur ab alio pro-
 duci; n̄ em̄ à se nec à nihilo produci pot. id ergo res
 naturales productas videamus, illas ab aliquo provenire prin-
 cipio necesse est.

Primum duplex ratio statuitur inesse in se, et effectum
 illud est à quo aliquid in se dependet, et dicitur quod
 fit id, unde aliquid est. primum vero effectum est extra-
 re, cuius est principium, ut Deus est primum principium omnium rerum.
 In sensu philosopho sola materia mereri videtur non principium
 ex quo sunt corpora mixta et sensibilia; in sensu bo-
 latiore forma quoque corporis mixti; ducenda erit principium
 corporis, est enim generatio sine qua mixtum non existeret
 tale, quale est. peripateticis vero Peripateticis addunt
 tertium principium scilicet privationem, seu formam à quo. nam
 Peripateticis ducuntur generatione transitum à non esse
 ad esse tria distinguunt, scilicet formam à quo fit transitus
 seu privationis formae prioris. locus ad quem fit transitus
 seu nova forma, et denique obiectum quod a privatione tran-
 sit ad formam et vocatur materia prima.

Quod autem privatio non principium non imeretur ex sola de-
 finitione principii superioris data patet; quia non generatur
 physice sed generatur lotius.

Ad sequentem doctrinam rite percipiendam sive oportet
 quod quemadmodum dante corpora mixta generata et sensi-
 bilia, quae diversa naturae partibus consistunt, ita et corpora
 insensibilia et simplicia, nam generata et mixta respu-
 tantur simplicibus: nec aliud quia simplex respondet
 creati; cum creatio fit ex nihilo; mixtum vero est
 compositum ex materia praesistente, quae propter materiam
 primam appellatur. Antequam in nostra haec de re
 mente aperiamus, praevalent aliqua Philosophorum
 Systemata proponere

Systema Peripateticorum

Peripateticij post Aristotelem corporis duplex statuerunt
 principium in factis esse, ut barbaro loquuntur. maā
 et foā. maā prima definiunt quod sit forma prima
uniuscuiusque ex quo fit aliquid totum per se. aut alio
modo, quod sit nec quid nec quale nec quantum nec
aliquid eorum quibus ens determinatur. go videtur
 nihil, go fragmentum chimericum. hac maā est forma
incompleta, secundū aliquos habet propria existentia
 secundū alios nō; una eademque est in oibus rebus, ex
 sua natura oī foā est destituta, pōt nō indifferencia-
 tim appetit, pō nobilioris pra ignobilioribus.

foam egesta dicitur, autē maā, hancq; volunt
 esse quid quarti generis, neq; maā, neq; autē ens, neq;
 spiritū, pō forma incompletam, maā qd in brutis,
 plantis & qua in nō sit maā; hancq; dicunt esse principium
 oīū operationū in brutis, plantis & cog; ab alijs distin-
 quere, ea qd; vocant abstracta, qia realiter distinguitur
 ab oī maā et maā dispositione.

Quo Reg; maā neq; foā peripateticā existit in re-
 rum natura. Prob. 1. pars de maā. 1. oī maā est quan-
 ta, idē quantitas sit de egesta maā, ai iuste supra
 data definitio nō est quantitas, go nō existit.

2. forma physica incompleta à parte rei nō datur: ai
 talis supponitur esse maā, go nō. M. probat. ulla
 forma existens est incompleta, nō qd; ratione formae,
 nō ratione materialitatis, nō ratione formae; oīa em hac
 pōtata pōtē participat, go nō.

Prob. 2. pars de foā Peripateticā. 1. oī forma
 spiritualis est spiritus, go nō oī forma materialis est maā.
 Ps. ai foā peripateticā dicitur esse materialis et nō maā
 go vel est maā vel nō datur.

2. foā quae dependet à seoto in fieri et conservari est
 autēns, ai talis est foā peripateticā: go nō.

respondent Peripateticis. Atque ad a seculo sustentatis
 ngant, a seculo inhaerens quod dicitur. solius accidentis est,
 a seculo inhaerens, dependentia vero a
 seculo inhaerens sub sustentatis in seculo venire potest
 extra. pulchre hic nugari Peripateticis, et si una haec re-
 sponsione palam oculo facere, qua solide fundata sit eorum
 de formis abstractis materialibus doctrina. dicunt quod accidentia
 dependant a seculo inhaerens. quid est seculo inhaerens? est
 seculo accidentium, dicunt; ingeniosa responsio. quid est
 seculo inhaerens? est seculo seculo seculo respondens.
 iterum dicitur quod forma seculo accidentia, quia illorum
 seculo, a quo abesse possunt sunt accidentia, in seculo acci-
 dentium, seculo seculo; et accidentia seculo accidentia, quia
 illorum seculo est seculo accidentium. habemus quod digna san-
 tis philosophis respondens, qua idem interroganti pro re-
 sponso datur, quod est in extra.

Systema Cartesij

Cartesius ita exponit suam opinionem. ^{mo}
 materia dicitur, substantia in longum, latum et profundum
 extensa. Et ait, a deo creata fuisse materiam plane
 uniformem et homogeneam, quam deinde a deo
 divisa fuisse aspectu in partes, prope modum aequales,
 et angulatas, atque agitatae celeri motu hinc circa
 variorum vortium, hinc circa propria centra. 3. vult,
 partes turbinis instar motas se se mutuo incurisse
 ex hac collisione triplex ortu fuisse elementum,
subtilis nempe materia, globosa ac crassa seu camosa.
 nam ut ait, attritis angulis primo subtilissimus pulvis
 exilire debuit, qua est materiam primi Elementi, vis figura
 capax, nullius tenax. 2. globuli quidam in medio post
 angulorum excussione relictis sunt; qua est secundum
 Elementum. 3. Inq; majuscula quaedam fragmenta
 occurrerunt ad motum minus expedita, aliis aliis
 implicita, qua tertiū Elementum constituunt. et ex
 his tribus Elementis omnia creata consistere vult; sed in
 delirium hominis in somno delirantis.

Systema Gassendi.

Gassendus Democritum et Epicurum in omnibus pene Secutus res omnes naturales in Atomis consistere asseveravit. per Atomos autem intelligit corpuscula quaedam minutissima, et indivisibilia licet partibus à se invicem distetis prædicta sint.

hoc tamen Systema in terminis repugnantiam dicitur, quia hæc atomi essent extensa et non extensa; essent extensa ut supponunt Gassendistæ; non essent extensa, quia non se divisibiles; divisibilitas quippe est proprietas inseparabilis ab extensione.

his itaque omnibus Systematibus opinio nobis probabilior est inquirenda. pro quo sequentia notanda veniunt.

1.ma omne compositum phyicum ex materia et forma est constitutum.

2.do materia prima est id, ex quo aliquid fit seu factum conspicitur, et in quod ultimo resolvitur.

3.^{tio} alia sunt corpora simplicia, alia mixta; corpus simplex est, quod constat partibus homogeneis; mixtum vero, quod constat partibus heterogeneis, seu diversa natura.

4.to materia prima non datur nisi in corporibus mixtis corpora quippe simplicia creantur, non fiunt seu producantur ex materia præexistente.

5.to forma est id, quod constituit corpus in essentiali, seu facit ut tale sit et non aliud.

6.to ex forma et materia fit unum totum per se, et non per accidens. totum per se seu substantiale est, quod constat ex partibus naturalibus ad se ordinatis habentibus, ut homo constat ex corpore tanquam materia et mente tanquam ex forma. totum per accidens dicitur, quod constat ex partibus naturalibus ad se ordinatis non habentibus, ut aeris et lapidei. nam lapides isti ad quibusdam illi aeris à natura determinante. ut am Systema nostrum faciliori methodo tractatur, ea in variis se dividit.

De materia Prima

Corpuscula Elementaria seu
Simplicia in Longum, Latum, et
profundum extensa & in corpori-
bus mixtis habent rationem

Materiae primae.

Prob. Materia prima est illud ex quo cor-
pus mixtum primo constat et in quod ultimo
resolvitur; Sed haec corpuscula sunt talia: *gō.*
min. pb. Signum resolvitur ultimato in aerem,
aquam, terram, et ignem, ut omnes Chymici testan-
tur, et consequenter in primo ex his constat, ex
eo enim aliquid primo constat, in quod ultimo re-
solvitur: *gō.* Ex hoc.

Colliges. dari resolutionem usq. ad mat. primam.
2dō. Materia prima n. esse in omnibus mixtis
eandem, nisi in ratione mat. praecise, quod scilicet:
est extensa substantia, sed ea esse diversa ratione
formae seu configurationis internae. Corpuscula
quippe simplicia n. sunt ejusdem, sed diversa inter
se rationis. atq. utiq. aqua utiq. n. e. aer, nec
aer terra.

3. tot statui debere materias, quas corpora mix-
torū, quot sunt Elementa seu corpora simplicia.

4. Corpora simplicia constare mat. & for., seu
variā dispositione, et configuratione, et conse-
quenter in se esse physice completa.

Notand. Sicut dicimus corpora mixta ex corpus-
culis Elementaribus constitui, inde tamen n. erui,
ac si Deus primo haec corpuscula dispersa creasset
et ex his formasset oia corpora mixta hujus mundi
nā Moyzes dicit Gen. 1. Deū in principio creasse coeli
et terrā, consequenter oia in statu pfecto, et integro,
quia in haec corpora mixta, ultimo in ea corpuscula resol-
vuntur, ea ipdem primo constare merito dicuntur.

Solu. Obiiones.

Obij. hae nstra opinio est contra communissima & hi-
 Topophoru, igo n videtur admittenda.
 Re. d. a. na hllus plus sequi debet ratione
 qua auctoritate fallible: auctoritas quoque
 plurimora jurantiu n verba alijus itegisti
 n p qd p iudiciu veritati.

Obj. 2. Reliqui n e' maa prima, qd' supponit maa
 prima: ai hae corpuscula supponunt maa prima
 igo. m. p. qd' qd' habet ratione totius compo-
 si supponit maa prima, ai hae corpuscula habent
 ratione totius compositi: igo.

Re. d. n. qid quid habet ex varijs corporibus
 simplicibus C. n. Scius N. Illa corpuscula am n com-
 ponuntur ex diversis corporibz simplicibz, p' hysa cor-
 pora simplicia constantia maa homogenea a foa seu
 dispositione maa.

Inst. 1. quid quid g'rat ex foa et maa n' p' habere ratione
 maa 1: igo. Ant' p' ex maa prima debet primu
 educi foa igo. C. a. debet educi foa totius compositi
 C. p'ria foa n' a maa am concepi n' p', qd' n' aliqa
 dispositione partiu et ceter aliqa foa g'rat
 Inst. 2. igo corpuscula illa ja' p' hysa g'leta ab-
 surdu igo. m. p' qd' n' g'ratuunt unu
 totu p' se p' auidens. p'ria. Segla Ex Entibz
 completis n' f'it unu p' se, igo.

Re. d. a. ex entibz g'letis in ordine ad se Na in
 ordine ad totu g'ratu C. a. ab N' wa. corpuscula
 am illa licet sint g'leta ratione sui, n' t'n in ordine
 ad compositu v. g. lignu ad qd' g'ratuendū apumun-
 tur, quia n' p' lignu totu, p' partes ligni. Sapis v' q
 cetera alteri lapidi conjunctus n' facit unu p' se cu illo
 p' t'n p' auidens: quia Sapis in ratione compositi jam est
 completus.

Fast. 3. illud quod est iter ordinatur ad constitutionem compo-
siti physici est ens incompletum: ac talis est materia prima.

Q. M. est ens incompletum respectu sui et in se quod erat
D. N. M. in ordine ad totam quantitatem, cuius est una pars

C. M. Q. Si materia prima esset physice completa, tunc forma
ei accidentiter tantum adveniret, sicut ens, 190. Sed si
ca. Majoris illud accidentiter adveniret aliquid, quod ei ad-
veniret in suo esse iam completo: ac forma materia adveniret
in suo esse iam completo. 190. Q. d. m. adveniret materia in suo esse proprio iam completo
C. m. in esse completo ad quod constitutum assumitur et in
et eod. responsio patet ex dictis.

§ II

Varia quaesita circa materiam primam re- solvuntur.

Quaerit. 1. quid sit corpus simplex seu elemen-
tum.

R. Est corpus quod in partes heterogeneas seu diversas
rationis et speciei non resolvitur. corpuscula vero ele-
mentaria sunt minima et insensibiles particulae elemen-
torum, ex quibus constituuntur omnia, et in quae resolvuntur
omnia.

Quaerit. 2. An Corpora simplicia sint ejusdem naturae?

R. Regulae hoc enim suadet mixtorum in se provenien-
tiam diversitatis.

Quaerit. 3. Quot sint Elementa?

R. quo ad Elementorum numerum nulli ferme certi deter-
minari potest; plura tamen esse, quam unum suadet mixto-
rum diversitas specifica; ex uno enim non nisi unum
speciem resultat. quare tria saltem Elementa, aer
aqua et terra ab omnibus ferè admittuntur. haec tamen
nec naturae nec artis viribus effectum vidimus, ut vel aer
vel terra vel aqua in alias species resolveretur.

Quæst. aqua vi ignis in vapores abit: qd aqua n̄ est corpus simplex.

R. Sed hi vapores n̄ ipsa aqua aere mixta; hi em vapores alembico excepti rursus in aqua sensibile redeunt.

Quæst. 7. An ignis sit Elementum seu corpus simplex?

R. negat, quia ignis n̄ componit, sed potius om̄ia fieri mixtorum corpora dissolvit. Item nosse Salte ignis constat ex partibus diversis ex partibus n̄p̄ Salis volatilis, Salis acidi, ex particulis Sulphureis et nitrosis, ex particulis pinguidis et oleosis à maâ Subtili rapidissime agitatis, ut ex pluribus experimentis facile eruitur.

Quæst. 1. Nil ex Chalyste plurius igneas Scintillas reddit; qd ignis actualis in Illie fuitante p̄p̄sione et extra ignis est elementum.

R. n̄ eod, sed ignis fit p̄ ipsâ p̄p̄sione, sed particula Sulphurea Illie p̄ partem Salis acidi in Chalyste gentas et p̄p̄sione gentas exiuitas accenduntur.

Quæst. 2. ex signo pereatur seu f̄d̄ignis, sed particula ignea dispersa in signo in unum aggregantur

R. n̄. Na. si hoc est, cur n̄ ex gavis corpore ignis eliditur, cur n̄ ex aqua aut terra calefacta, ubi eadē particula inveniri deberent? et signo igitur Sulphurea q̄ p̄ maâ Subtili rapidissime moventur, et sic accenduntur.

Quæst. 3. Aeri in admixta sit partes nitrosæ: qd in aere n̄ est corpus simplex?

R. d. a. partes nitrosæ t̄m ad ignis estia p̄tinentes n̄ a. Scius e a. et n̄ eod. Sed partes Sulphurea et nitrosæ ad igne q̄stituendū n̄is requiruntur.

Quæst. 4. Tot sunt Elementa, quot s̄ corpora in qua resolvitur mixtu: an quatuor scilicet s̄ corpora, in qua resolvit p̄ mixtu, lignu. v. q. na in lignu comburitur, partes aliqua in igne, aliqua in aqua terra et aere abeunt: qd quatuor s̄ Elementa, qd in ignis est elementum.

Q. 2. M. in qua resolvi resolutione p[er]ia dicta est in qua
 resolvi p[er] id est querti p[er] minutu[m] p[er] M et sic d. p[er] coad.
 lignu[m] am in igne n[on] resolvi[er]e resolutione p[er]ia dicta
 seu ultimata, quia ignis adhuc ulterius resolvi[er]e in di-
 versas particulas ex quibus g[er]at; conoluitur q[uo]d tm in
 igne p[er] transpositione partiu[m] aut figura mutatione.
 sicuti panis v.g. mutatur in chyle, sanguine, et carne
 mutatur, quae a corpora mixta n[on] elementa

Quaest. 5. quid sit aer, aqua et terra?

R. aer n[on] ex vaporibus et fumis componi, sed ex partib[us]
 tenuissimis quasi filamentis in aethera substantia fluidan-
 tibus g[er]are, ipsius proprietates ut elateriu[m], tenuitas, fluidi-
 tates, gravitas & p[er]ant. Verisimile m[er]it[us] est, aqua particu-
 las oblongas esse, teretes, leves, ac flexiles, cuius am-
 figura sint terra particula, minus adhuc dividere va-
 lemus; id unu[m] g[er]at easdem fixas et solidas, g[er]en-
 dus hamatas, et sibi mutuo adherentes arbitratur.

Quaest. 6. an n[on] plura sentiantur elementa quae hactenus?

R. Phymis ijs adhuc annumerant, Sal, Sulphur,
 & Mercuriu[m], quonia[m] ex corporu[m] resolutione procedunt.
 D[omi]nus Pluche dans son histoire du Ciel vult,
 inter Elementa seu corporu[m] mixtoru[m] g[er]atativa adju[n]-
 gi debere, oia metalla purificata ut auru[m], argentu[m]
 et Sal, Lumen & quia haec oia, ut experimentis p[er]bat,
 indestructibilia sunt.

Quaest. 7. quomodo Elementa manent in mixtis, quae
 constituunt?

R. quod ibi manent secundu[m] sua[m] entitatem et p[er]tina[m]
 p[er] se, am qualitates sensibiles ibi amittunt, sic in
 ignis nec aqua humiditas, nec aeris fluiditas & sed pla-
 cigni species in g[er]atu[m] venit.

Quaest. 8. Quid sit creatio?

R. est productio alius rei ex nihilo subjeti, seu
 ex nulla ma[ter]ia p[er]sistente. Si omnia Elementa cre-
 ari dicuntur.

Quaeres 9. quid sit generatio?

R. Generatio est mutatio à privatione formae prioris ad formam alterius, et fit per collectionem corpusculorum tali ordine dispositorum, ut collecta possint consistere vere certo speciebus. Sic ignis generatur ex ligno per collectionem particularum Sulphurearum, nitrosarum & in motu aëris. Ignis quippe ligno ad motum per illud rapidissime agitatur, textura ligni solvit, partem aquae expellit, Sulphureas, nitrosas & inter aliorum corporum particulas deliterentes et quasi captivatas in libertate aperit, quo deinde in motu aëris ignis univale constituitur.

Quaeres 10. quid sit corruptio?

R. est mutatio à beate formae ad illius privationem. et fit per corpusculorum et eorum ordinis dissolutionem. ut patet in ligno.

Quaeres 11. quid sit alteratio.

R. est mutatio quorundam accidentium in subiecto facta manente eadem formae sensibili. et fit per corpusculorum aliquorum ordinis mutationem, remanentibus in suo ordine corpusculis reliquis constituentibus speciem talis entis.

Quaeres 12. quid sit augmentatio?

R. est iuxta positio, seu fit per iuxta positum novam particularem, magis similem ad particulas priores, nec differt ab accretione corporum inanimatorum.

Quaeres 13. quid sit rarefactio, aut quomodo fiat

R. rarefactio fit per intermissione corpusculorum, quae in poros habitibus, quae ebullientibus se se insinuant, ac sicut ista aqua variè differant.

Quaeres 14. quomodo fiat condensatio?

R. per emissionem corpusculorum, quae prius suo motu extenderant corpus nec in condensatum.

§ III.

An Corpuscula illa tam
arcte conjungantur, ut non ad-
mittant vacuum dispeminatum?

Nota 1. Tota p[er]cipue circa hanc q[ue]stionem opinioniones
Cartesij qui omne vacuum absolute impossibile iudicat,
Gasendi, qui illud n[on] esse docet, et Peripateticorum,
qui illud naturaliter impossibile, sup[er]naturaliter vero possibile
esse admittunt.

Nota 2. Nomine vacui intelligitur locus, in quo nullu[m]
o[mn]i corpus, nequidem aer aut ma[ter]ia subtilis continetur.

Nota 3. duplex e[st] vacuum, Collectu[m] seu coacervatu[m]
et est locus partem omni corpore destitutus. et dispe-
minatu[m], quale e[st] pori corporu[m] et interstitia omni
corpore destituta.

Quo Corpuscula illa tam arcte conjunguntur, quin
admittant spatia inania, et consequenter n[on] datur
vacuum neq[ue] dispeminatu[m].

Prob 1. p[er] Vacuum intelligitur spatium aliq[ui]d o[mn]i plane corpo-
re destitutu[m]: ai tale spatium nequit extare q[uo]d
n[on] p[ro]bat. hoc spatium exterru[m] foret, ut volunt ejus Ba-
roni; sed nec exterru[m] foret, cu[m] nihil sit; nihil aut
nulla est extensio, q[uo]d nequit extare.

Prob 2. de extensu in longu[m], latu[m] et profundu[m] est
corpus: ai spatium omne est taliter extensu[m] q[uo]d

Quo 1. Vacuum n[on] e[st] spatium exterru[m] solide et impen-
etrabiliter, s[ed] s[ecundu]m mathematicu[m]: q[uo]d nulla p[ro]batio.

Re. haec mathematica extensio nullibi extat nisi in
imaginat[i]one quorunda[m], quia talis extensio n[on] e[st] ens neq[ue]
modus Entis. n[on] e[st] Ens ut p[ro]bat. n[on] est modus Entis, quia
modus entis n[on] e[st] sine ente, cui inhaereat.

Quæstio 2. clari ac distincte concipitur spatium omni
corpore destitutum, quod datur.

R. N. a. quia spatium sine corpore dicitur repugnans
dicitur, spatium sine corpore est spatium imaginariū
sive nihil, id verò nihil nullum sibi proprietas, alla
quodque cognitio est aut Idea.

Solutio: Obiænes.

Obij 1. Si pennis ad aërem in hoc cubiculo v. g. contenta
destrueret, tunc ibi daretur vacuum, ac hoc dicitur per quod
P. N. Suppositum quod tunc adhuc cubiculum maneat
nec quod nullum corpus complectitur, nulla quoque extensi
one includit, quod in extensione includit, ut nig. cav
itate, aut introvallum, et quod cavitate aut introvallum
n. g. tunc, cubiculum esse requirit. Simile parietes illius
cubuli eò ipso quo mediū corpus solletur, fieri
contiguos, id em intro illos nihil intro mediū necesse est,
ut se invicem tangant. concipi em requirit, quomodo
una res ab alia distat, et nullum mediū. Et quod illa
separat, quia distantia est modus extensionis, ac pro
inde substantia corporea sequitur, et aliter, ille nec esse
nec quip.

Obij 2. Si vacuum nihil, ad motum de mediū solli ne
cesse est: quod vacuum datur. Ant. probat quod movetur
vel in plenum vel in vacuum movetur, ac in plenum
alias daretur corporum penetratio, quod in vacuum.

R. d. m. in plenum quatenus plenum priori corpore
C. m. in plenum quatenus plenum priori corpore et
incipit repleri novo recedente veluti N. m. N. a. partes
liquidi, in quo sit motus, antroin pulsa sicut et
eodem spiritus puritate ad terga corporis mobili recurrant,
eā portione qua moventur; motus quoque corporum est unum
C. a. m.

In h. l. prius est corpus vicinum suo adere loco quo mobile
eius subire locum: quod locus prius est vacuum quod plenum.

Q. d. a. prius prioritate nae ca. prius prioritate sim.
 p. n. a. sicut enim eodem instanti sensus aperitur
 et intrat ventus, ita in eodem instanti mobile relinquit
 vicium corpus cedit et locus repletur novo corpore
 prius prioritate h. p. n. est, quando aliquid in illud ipso
 ris intrat. prius prioritate nae e. q. d. ex alio
 infertur.

Inst. 2. mobile n. q. d. subire. locum a vicino corpore
 relinquit n. q. d. motu localem auget ad illud locum,
 ai ad motu localem requiritur prioritas h. p. n. q. d.
 Q. d. m. prioritas h. p. n. id est successio q. d. a. actua
 di. c. m. motus em n. fit in instanti. p. requiritur
 successio, id e. primo vacuitas deinde plenitudo. n. m.
 et eod.

Inst. 3. Si locus n. sit vacuus antequam aliquid aliud
 corpus succedat, q. d. duo corpora erunt. h. e. in eodem
 loco saltem ego q. d. est.

R. N. p. p. n. na. eodem momento, q. d. unum corp.
 movetur, alterum succedit, ut patet in duabus bacu-
 li partibus quibus, na. eodem momento q. d. locum prima
 pars baculi relinquit, altera eum occupat, nec illud
 e. instans, in q. d. licet dicere, spatium prima partis
 esse vacuum.

Inst. 4. Si motus n. fit nisi expellendo corpus ex loco
 ut ei succedat; h. e. in quolibet motu locali minime
 in atomi, movendus est totus Orbis: absurda sagella
 q. d.

R. d. M. Si motus est p. linea recta C. M. Si fit
 motu circulari N. M. et sic d. in N. eod. si n. q.
 tagua a pipe relinquitur n. q. linea recta p. q. cetera, et
 si in obbe refluit in locum a pipe relinquitur.

Inst. 5. corpora figura irregularis n. possunt sic ap-
 pareri q. d. relinquant aliquid intra se h. e. q. d. va-
 cuum.

R. d. a. h. e. ma. subtili repleta C. a. vacua
 or. corpore n. a. ma. quippe subtilis replet
 oia intrinseca intra duo corpora relinquit.

Inst. 6. ai in hac ma. subtilis habet poros et
 cetera vacuos.

R. N. a. na. cu. ma. subtilis nullius p. se sit fige.

ra tenax, et in ppetuo motu sicut alios poros habet
 Coctum qua couctus de Machina Pneumatica.
 obijciunt quoniam illius vi ois aer potest ex aliquo
 vase educi, nec potest contra nos, nam hoc in illi-
 gendum est de aere grauiore, non vero de mai-
 subtili. Inq; naa seu naalia corpora
 a vauo abhorere, ut vulgo Perizatheticis,
 somniis est, quia corpora naalia ulfote sensu despi-
 cta, nec horrois nec metus s; capia.

§ IV

De forma substantiali

Not. 1. Peripateticis volunt formas quibus corpora in sua
 quaeque specie constituntur, esse substantias a materia realiter
 distinctas. quia alias totum ex materia et forma quibus non
 esset substantia.

Notand. 2. forma corporis naturalis diuidi in spiritualem et maalem
 est quae a deo solo produciuntur ad naa exigentia, ut
 ad naalis in homine.

Est, quae dependet in fieri et seruari: ita a materia,
 ut naturaliter saltem sine ea existere nequeat.

Notand. 3. maale forma subdividi in substantialem, accidentalem
et artificialem. Substantialis est quae unum totum per se cum
 materia constituit. Accidentalis est accidentis inherens suo subiecto
 seu totum accidentale faciens cum suo subiecto cui inheret.

Artificialis inq; est, quae ad imitationem naturae inducitur in
 materia, ita ut vel per artificiosam mutationem aliter et aliter
 fieri possit.

Notand. 4. forma substantiale dixerunt in abstracta et relativa
 abstracta vocatur, quatenus distinguitur realiter ab omni materia
 et eius dispositione. relativa vero quatenus in certa
 partem materiae dispositione et combinatione consistit, et
 licet non sit substantia, est in substantia seu essentialis quia substantia
 seu essentialis constituit.

Notand. 5. Superius iam reperta forma substantiale per se
 sua abstracta, nunc nobis inquirendum est, quid nam illa
 materiae forma brutorum, plantarum, et rerum inanimatarum.
 Quod a realiter ista forma hinc est de file ista in gulis, altera in

Veris
 Peripateticis
 abstracta
 substantia
 casus
 et solus
 ut aliud
 timore
 in inter
 unum, qui
 in inter
 eductiones
 potus ad
 rationis ca
 quod talis
 licet ut a
 capax e
 hinc ob
 maale et
 ppa ope
 profecto
 ra opinio
 dico aa
 quod dicit
 prob: e
 tas p
 amantem
 fuit per
 maale
 prob. 2
 sentire
 tis, au
 ta, ali
 curd et

§ V
De formâ Substantiali
seu animâ brutorum.

61.

Varia sententia ad brutorum & bestiarum opiniones.
Peripateticij volunt ea esse ja sepius caudata foa
absoluta. alij ut Cartesiani & putant oia illa in
brutis dari foa, quae sit propriè operantia, sed
ear oes qe ad verbum in brutis explicare posse
& solas leges motus Mechanicas, ita ut bruta
nil aliud sint qua machinae, quae sequantur de-
terminatè obtorum laterorum habitâ ratione dispo-
nis interna organorum. alijs plibis videtur opinio
eorum, qui dicunt aalia spiritibus malignis regi, horum
ea intrare, ut in ijs aia vires agerent. alij daga
audaciores foa illa brutorum esse esse volunt.
Spiritus ab illis definitur Libertas cognitiois et vo-
litionis capax. Duplex generis Spiritus distin-
gunt rationis particeps, ut aa hois et mere Sensi-
tivum ut aa brutorum. Cognitio quoq; cuius
capax e Spiritus, duplex distinguitur, scilicet, qua in
aia obta spiritibus et malis, qua in aia obta
maalia et sensitiva versatur, et hanc ultima
ppria esse volunt aa brutorum.

Profecto si, quod sentimus fateri velimus hanc ulti-
ma opinio ceteris plibis oio videtur. quare
Dico aa brutorum esse Libertas spiritibus aboi maâ et
eius dispositione distincta.

Prob. 1. ex P. Septima ubi Brutis tribuitur Sagaci-
tas Genes. 3. Sed et Serpens erat calidior cunctis
animantibus. Item Mathaei 10. Estote prudentes
sicut Serpentes. Sagacitas aut n est effectus
maâ, sed Spiritus: qd.

Prob. 2. ratione. n minus videtur certum bruta
sentire, cognoscere et fugere qua certum est, ea oeu-
lis, auribus, et alijs adceptione organis esse pdis-
ta, aliis utiq; Deus nobis illuderet. sed si cognos-
cunt et sentunt aa habens Spiritus, quia impossibile est

aa purè maalis quæ cognoscitur a se.

Prob 3. fieri n̄ potest, ut canes venatici usq; p̄ com-
pendia viarum capere insequantur, aut lepores ipsi
p̄ varios flexus canes insequentes eludant,
aut bestia alia alijs. Fruantur insidias nisi oī oīd cog-
nitæ priverentur: qd̄ dicendum in bestijs esse cog-
nitione et inter se. ante Solutne Obstru.

Quares qomogaa realis in homine ab aā bruto-
rum Sensitiva diffingatur.

1. mens humana est ad imaginē Dei creata, n̄ ve-
riō aā brutorum, ut quæ Sensitiva duntaxat et ad
res merè sensibles condita est, ex nihilo quidem
fiunt aā realis.

2. Immortalis mens hoīs, sicut aā brutorum; qd̄
licet à creaa s̄m s̄ctus simplex de se n̄ neque-
at, cum in solummodo s̄ corpus, cui soli destinata
est, creata sit, pariter cum eo annihilatur; utpote
iā functa s̄o officio s̄. Sentienti. electa aā
brutorum infiri et conservari à mēa brutorum
pendet, n̄ in mēe tali quia ē verus s̄ctus.

3. mens huana ratiocinatū reflexarū et circa
urlia est capax, aā vero brutorum partlaria s̄m
cipit, et cœco velut impetu que in s̄m n̄ rade
volare possumus, sine ullis ratiocinatū reflexa-
rū ambagibus ad ea, quæ sibi congruere videntur.
fertur.

4. mens huana n̄ in obta maalia Deo m̄ s̄ctia
utputa Deo Angelos. clare cipit, n̄ vero
aā brutorum utque sensitiva duntaxat ē, et
nisi sensibilibz et maalibz rebus occupatur.
hinc in cognitio brutorum licet ex parte proprii
sit s̄ctis, ex parte obta s̄m est maalis.

En Specifia diffria aā brutorum ab aā reali
ut iā crua hoc punctu n̄ nobis merito obje-
ci possit, quam aā reale cu aā brutorum con-
funderemus, ut fauebant Manuchaj, qui vole-
bant aas hoīs et brutorum esse ejunde s̄cti ato-
ma, et s̄m q̄ auidens diffingit, qd̄ s̄ctis: da hoīs ob-
stione organora dispo. s̄ctis melius illgerent.
Sed iā ad alia obta solvenda, properemus.

Solo: obtines

63.

Obj 1. Genes. C. 1. habetur: producit terra ad vi-
vente, qd ad brutum a terra producta est
et exten n e' Spiritus.

R. d. a. ad vivente i. e. ipsa ad Sentiente. Na.
id est aal vivens s'c. sed m corpus suu Ca. s'c. m
ad Sentiente Na. et coa ma em ppe n' vivit
sed Spiritus. hinc m hoc licet ex Amō (brutus ac)
factus nisi post inspiratu Spiritu vita, fore post-
qua ad aal fuit m fura Genes. 2. 7.

Obj 2. Levit. 17 dicitur de ad brutum, sa a vis car-
nis m sanguine: qd ad belluam e' maalis.

R. m S. Aug. C. 2. qtra aarios legis et broph. C. 67
dicitur est. ad carnis est sanguis, quomoo dicitur est
peba est atq n' qia hoc erat sed qia signifiabatur.
qd sanguis e' signu vita seu ad vivente n' ipsa
vita seu ad vivens.

Obj 3. Gal. 3. dicitur. Nolite fieri sicut equus, et mu-
lus qibus n' est illud qd.

R. d. a. qibz n' e' illud qd n' participat C. a. qibz n' e'
illud qd n' e' illud id e' nlla potia cognoscitiva.
Na et coa.

Obj 4. vis Spiritus, caxa operatur m Spiritibus, sed ad
bruti nullus e' caxa, qia Sensatio n' e' operat
Spiritibus: qd B.

R. d. M. caxa e' ex parte p'ncipij et qd ad entita-
tem C. M. ex parte obij. N. M. et sic d. m. Na coa
operatur brutum seu Sensatiles Spiritibus sunt
ex parte p'ncipij qia procedunt a vero Spiritu, s'
n' a Spiritibus, ex parte obij, qia versantur m
visu Sensibilia.

Inst. 1. Si ad bruti est Spiritus, cognoscat m obta
Spiritibus, sed hoc e' falsu qd. Segula p'batu
potia Spiritibus debet cognoscere obtu sibi pro-
portionatu sed cognitio Spiritibus e' obtu p'portuata
Spiritibus: qd C.

Sp. d. m. obta postnata Sp. huius spali C m Senni-
 duo N m. cognitio am obta Sp. huius n e ipsi por-
 nata in gata obta, cu obta illius p pla sen-
 sibia. hinc noq, se ipsa cognoscit ad autorem
 nisi qd sensibz pips p, et hoc qd p meram
 apprehensioe et n p iudiciu.

Enr. 2. bruta Sermonis n habent qmerciu lict
 organa ad foandas voces idoneis sint pta qd
 Sp. N. qd bruta organa habeant ad voces foan-
 das idonea, nqa am vos ad voces edenda ido-
 neus ptabitur. deinde Sermonatio ratiounatnd
 infert qua bn in brutis n datur qd nqz sermo-
 cinatio.

Enr 3. Sp. huius est indivisibilis: ai aa bestiaru dividi
 possunt, ut patet in insectis, Vermibz n. g. et Serpenti-
 bus qd.

Sp. N m. na aa in insectis n dividitur, sed motus
 quos ad verhimus post separatnd facta, qd hinc an-
 tur spiritibz aalibz vi quoru a aa motus sit,
 qui cu in qilqda animalibz durius avellantur, m
 Congius moveri possunt.

Obj. 4. Si ad mittitur Sp. huius in brutis, m ad mitti
 debet ratio. falsu egs, qd. Seq. M. ptabitur Recor-
 datio est actus ratiouis: ai in brutis e recordatio

Sp. d. m. recordatio reflexiva C. N. recordatio simplex
 C. m. et sic d. m. N. m. recordatio reflexiva
 est cognitio n solum prioris obta, sed m prioris cog-
 nitiois ejundem obta. recordatio vero simplex
 est illa, qua simili impressioe in cerebro facta
 nova obta olim cogniti cognitio excitatur, sic
 m canis v. g. doctus aliquid facere excitatur ab alijs
 obta psente aut a Spiritu galid quoru eadem
 cognitioe determinatur ad idem qd olim fecit,
 sciendnd. Sic canis v. g. ad fistula saltare
 edoctus, sonus fistula eandem cognitioe in yso ex-
 citat qua olim determinatur ad simile saltare.

Incl. i. b
 apertum
 p fin
 p. d.
 sicut
 ora qua
 obta
 et co
 abere
 tas que
 miter
 Das v
 Incl. 2.
 reni in
 et co
 obta
 nante
 opera

Plant
 aa, qua
 flante
 te p qua
 tral et p
 p. p. p.
 p. p. p.
 cum qui
 p. n
 lativa
 sibe, que
 ta apte
 Rob.
 est nec
 go.

Inst. 1. bellua assumunt media utiliora ad fine aliquo
assequendum relictis minus utilibus. go bruta agunt
pp fine go in illis est iudicium et igitur ratio.

Sp. d. a. assumunt media utiliora sub ratione mediorum
utiliorum et p modum iudicij. Na. assumunt media utili
ora qua fallit et ex dromone nra appetitus ad tale
obtm seu in finem nraali ipsi a conditore indito Ca
et coa. Hinc est qd bruta a proposito fine rarius
aberrant qua hoies; na id ipi ppria n sit ratio nec liber
tas querit, quare se n in diversas partes inconstanter non
mister fluctant, sed eode modo ad eandem finem obsun
das impelluntur.

Inst. 2. bruta agunt in plerumq tanta pfecte ut hucad Super
rent in duffia; go n minus ratiocinantur qua hoies.
N coa. Na bruta pfectius qd agunt qua hoies circa sua
obta pportionata ex nra in dromone nra; n go ratioc
nantur, qua eode sp modo et ratione agunt artificiosa sua
opera in dies n pfiunt inventas, n amplificant.

§ VI De forma Substantiali plantarum

Planta recte definitur Corpus Organicum ea instructu
aa, qua nutrii, popit, crescere et generari. igitur naa
planta tota sita est in corpore Organico Naa vegetan
te, p qua nutriatur crescit et generetur; n vero Sen
tial et progrediatur.

In plantis esse aas a ma a bejus modificata qd diffitas
affirmant Peripatetici, qtra Pertrunt Recentiores, illi
cum quibus

Quid n datur in plantis forma substantialis absoluta sed re
lativa im qua sita e in Organica ma a partiu dispo
sitione, qua suus nutritus expugatur, ac p tota plea
ta apte distribuitur.

Prob. certia n si multiplicanda sine necessitate: ai alla
est necessitas admittendi in plantis forma substantialis absoluta.
go. im. Obata p sola partiu ma a dispositione organica

expliari possunt, quae ad nutrimentum, aere, et calore generantur plantarum. Sicut ut sequentiibus quibusdam
 Ca. fiet. qd.

Quaerit. unde planta origine habeant?

R. n. ex qualibet aliqua occultâ quae ipsi terra adre-
 ta sit, ut Peripatetici veteres voluerunt, sed ex semi-
 ne. nam 1.º Deus Genes. 1. creavit herba virentem
 et faciente semen cuius semen in semetipso sit sp
 ut sul ex eo se nova planta aut herba creantur.
 Et in solo semine n. alibi ipsius planta rudimenta v
 nudis oculis vel certe ope microscopij ceruntur.

Quaerit. ubi planta nascuntur, ubi illud semen
 est injectum ab hoibz: qd.

R. n. id quia illa semina ab aere vel exhalati-
 onibus illuc deportari soluerunt.

Quaerit. pleraque arbores nascuntur ex ramo aliqua sui
 parte in terra desopo. qd. n. ex semine.

R. d. egs ex semine immed. c. mediate saltē. N. egs
 constat quippe ipse ramus ex semine fuisse progeri-
 tum.

Quaerit. quomodo planta generentur?

R. ea generari quatenus semine terra mandato, ca-
 lore th. solis, halituum terrenorum seiore, et aqua
 fluxuali emolito, germen qd. e. nova planta pri-
 mo diu leni fermentatone, et auspice succi nu-
 tritij paulatim evoluitur plantaq. foras exten-
 ditur.

Quaerit. quae sint plantarum partes organicae?

R. varia, ut radix, quae est infima pars plantae, quae solo
 adharet, et eam ore sulum nutrimentum blando et leni terra
 interioris calore sursum evertit, ad sui gservatum excipit, unde
 radicum multas poris ac meatibus satis amplis referta esse
 oportet, ut per eos ascendant succi qui cadere debet in alimen-
 tum plantae. Truncus, qui in arboribus stipes, in herbis
 calamus, in herbis caulis appellatur, veluti plantae corpus
 haberi solet, qd. a solo et radicibus assurgens nutrimentum
 succum ab ipsa terra per radice acceptum ad superiores partes transmittit.

Coria
 que cor
 videri
 ex tra
 cur e

fructu
 creverit

Quaerit

R. d.

fructu

fructu

condit

et horu

ta ab

partu

qua v

partu

qua v

fructu

ad pu

fructu

legati

quia v

ligati

Quaerit

R. d.

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

fructu

Cortex vel cute exteriori obducitur, interiori medulla habet, quae cor arboris, solet appellari, in tra cortex et medulla intercedit id, quod vulgo corpus lignorum appellatur: Rami ex trunco procedunt, ut altus ex corpore, ipsdemq, ad quacum ex partibus sunt compositi. Deniq, frondes, flores, fructus et semina hinc novae plantae principi plantae succerere, cuius notus est.

Quaestio 4. quomodo fiat nutritio plantarum?

Res. Radix planta solo in fine variis qoz, versum, fert fibrillas, seu exiles tubulos, quibz exceptus halitus e terra sublatus ad planta partem p fibras lignosas ascendit, deinde in utriculos transiit, ut fermentatus, et coctus ad singulas partes deferatur, ut in totius planta alimentu cedat: etenim verus indigestus, suus planta alere n potest, ideoq, dum in sulcum ducatur, si qua sit illius pars magis elaborata, ea superiores planta partes nutriuntur, quae vero crudior est et supflua, postquam in folioru et aliaru partiu utriculis, in in medulla sub nova cortione parata, in inferiores partes refluit, ut is alimentu sit nutritiu quippe suu in plantis p suo circuitu a radicibz in ramos attollit, et a ramis ad partes infimas remeare, recepta nunc est aqua chylos opinio. hinc si aliqua planta in medio caulis ligatura gstringantur, sup ligatura intumescunt, quia videlicet suus a partibz superioribz refluent p ligatura sistitur.

Quaestio 5. quomodo fiat accretio plantarum?

Res. Tunc planta incrementu accipit, in particula illius molles, multiqz poris pura ab introeunte suo nutritio et inibi gressente distabuntur ac dilatantur; hinc eo velocius crescit planta qz partes illius molliores, et calidioribz poris praesunt. hyberno vero tempore frigore rigescunt, postq, coarctantur.

Quaestio 6. quomodo plantae intereant?

Res. in planta senio gsumpta oclusis meatibus nec amplius alimentu capiunt, et illud retinere aut qoz versu distribuere n possunt, corruptis sic ac presentibz partibz.

§ VII De forma substantiali rerum inanimatarum.

Peripateticorum liquidiorum cois ferme opinio, in rebus inanimatis forma substantiali absoluta admitti debere. contra quos

Quo n̄ datur in corporibus inanimatis forma substantiali absoluta, sed sufficit relativa.

Prob. na forma substantialis corporis vite expertis est id, quod in tali esse aut specie constituitur, et ab alijs alijs esset determinatur; ai talis e forma relativa, in certa genere audentiu, aut dii positum ma: na ea genere posita ponitur tota species. si s. g. quamdiu oleosa ac pingues lactis partia una cum serosis exquisita uniantur, tandem lactis species integra subsistit. sed si partes, oleosa et pingues a serosis curvantur, alioq modo et ordine disponantur, tunc species lactis interit, ac butyrum aut caseus prodire incipiunt. Sic p. varia duntaxat partium destura et situ, ex arena et sale fusis vitru exorditur, quod ante plumbum obtinet.

Nota 1. hanc formam relativam ex materia educi, quia nihil est nisi varia ejusdem materiae dispositio; continetur autem haec forma in materia potestate sui, quatenus in ea recipi, et ea in se formare.

Nota 2. hanc formam melius substantiali quam substantiali appellari, quonia ad substantiam quae corporis esset pertinet, sed minime est substantia vel entitas a materia realiter distincta, sed sui modus essetis modaliter actualiter distinctus.

Solu: Obtes.

obj. i. in eo corpore naturali datur internum principium operativum: ai talis n̄ est forma relativa, quod absoluta. Prob. illi. oibus corporibus naturalibus inest natura, quod non est principium operationum quod d. m. est principium p. mera exigentia e. m. activum. Nam na natura est sui principium p. mera exigentia, quatenus sui forma respectiva. seu natura exigat actiones convenientes composito quod constituit; virtute autem accipit ad has actus a motu expresso.

Art. 1. qd nra maa in generatibz q. g. se habent mere passive: hoc repugnat, qd C.

Re. d. M. se habent mere passive in ordine ad motu quo moventur in suis actibz C. M. in ordine ad effectus qui sequitur ex eoru actibz N. M. utiqz vere efficiunt id, ad qd moventur.

Art. 2. ois maa est modificatio maa efficiens Notoria: qd debet admitti alqd primum internum debivm operativm. Re. d. a. ois maa est iners de se C. a. Semel mota N. a. ois eade equide maa de se nulla habet actne, sed posita semel in motu ab aliquo extrinseco, movet partes sibi obvias C.

Art. 3. fcaस्ताalis aqua v. g. est primum intuscu frigoris ejusdem aqua: qd C. ant. p. b. si aqua calefit, statim remoto igne fca illiusस्ताalis pristinu ei frigus restituit, ut vulgo docent Schola: qd C. Re. N. a. na aqua calida ideo refrigerat, qd partiu ipsius insensibilium motus, in quo caloris nra fca est, ab aeris et reliquoru corporu circumstantiu partibz minus agitatae retardetur et deniqz sistatur.

Obj. 2. datur fcaस्ताalis: ai talis n' e fca respectiva: qd C. Re. d. M. fcaस्ताalis id est fca qua id maa constituit secundumस्ताale C. M. qua sitस्ता N. M. est id m. N. a. Art. 1. si fcaस्ताalis n' estस्ता, corpora juxta nos ab invicem n' differuntस्ताaliter. p. tm evidentialiter, qd C. Re. M. p. b. differunt tm sedm fca respectiva: p. haec est evidens, qd C.

Re. d. m. est evidens respectu maa p'ise, qia maa p'ise considerata potest habere hanc vel illa fca C. m. respectu totius compositi, cujus est pars optlis, qia sine hac fca in ope hoc n' constitueretur N. m. et eod. hinc fca respectiva in ordine ad maa p' dicitur qualitas, n' vero respectu compositi, qia id n' denotat tale, sed hoc compositu.

Art. 2. fca respectiva in ordine ad totu compositu n' estस्ता: qd est evidens. p. b. eod. se qd n' eस्ता est evidens: qd C. Re. N. a. na interस्ता et evidens datur medium, scilicet modusस्ताalis seu optlis.

Art. 3. quod non est ens nisi per esse constitutum entis, ac forma
 substantialis respectiva non est ens, quod
 per D. M. non per esse constitutum entis sed in ratione generata
 entis est. Sed in ratione specificata entis, sicut forma quippe
 substantialis non facit, ut aliquid sit ens, sed ens tale, seu
 ens ad tale species determinat.

Art. 4. Si forma respectiva est forma substantialis tunc inter forma
 substantialia et accidentia non datur differentia: ab ipso quod
 per se sequitur. Nam forma substantialis est dispositio inae inter-
 na, in arte vero consideratur sicut forma sui modificatio
 inae externa. Deinde forma substantialis debent se ab invicem
 ex tali dispositione corpusculorum procedere, artefacta
 vero non eadem se requirunt figuratam, sicut, dispo-
 sitionem.

Obj. 3. Si forma corporis inanimati nihil aliud foret qua-
 mta dispositio inae, nihil esset differentia inter alterationem et
 generationem. nam utrobique fieret eodem transitu a qualitate
 ad qualitatem ab ipso quod.

per se sequitur. Illud quippe in generatione et alteratione differen-
 tiam inter, quod in alteratione idem maneat corpus, sicut in
 existeret eodem modo corpusculorum materia. ut dum ex terra molli-
 fit dura. at vero in generatione ordo seu dispositio corpusculo-
 rum tota mutatur, et nova forma acquiritur, ut dum ex ligno fit
 ignis. alteratio igitur et generatio non sunt eodem modo magis et minus
 differunt, sed toto coelo diversa sunt.

Obj. 4. In Eucharistia post consecrationem panis remanet figura:
 sine partibus panis, et hoc, ut de fide tenemus, non remanet pa-
 nis. quod figuratio partium non est forma substantialis, alias ubi inveni-
 retur talis figuratio, non inveniatur forma substantialis.
 per se sequitur. remanet figuratio externa est. interna non manet.
 nam in Eucharistia non remanet interna dispositio partium pa-
 nis, sed sicut dispositio similis externa, ita ut partes similes
 eodem modo dispositae sint ac prius, sed hoc non
 sufficit, ut dicatur panis.

Corpus
 Regi
 Dicitur
 nonis
 sibi
 hinc
 non
 gnta
 Divis
 parte
 Ina
 ut
 in ato
 flaut
 pbat
 Certu
 panu
 Divin
 et ac
 talis co
 Obj
 m
 So d
 d
 qudy
 vocant
 in toto
 un tot

71.

Caput III

De primarijs corporum naturalium affectionibus.

Corpus phyca est ^{extensum} supra diximus, hanc ^{partem} igitur ex ^{partis} attributo simpliciter corporis affectus deducemus, sub qua quippe extensa quomoda habet extensionis modum, seu quomoda magnitudine, est, in partes divisibilis; motus et quies capax illgitur, figura requiritur. hinc de ijs pauca dicemus oportet, qd distinctis et faciemus.

§ I

De divisibilitate corporis.

Mensura seu quantitas extensivis est, qua respondetur ad qdam facta qtm sit corpus. Magnitudine am sequitur divisibilitas, qua est capacitas qua corpus habet, ut in partes dividatur.

Quaestio n levis hic agitur inter Peripateticos, et Epicureos, utrum corpus aliquid dividitur, et quomoda, ut volunt, an vero in atomis seu punctis phyca indivisibilibus fundatur, ut placet 2° mysterium phisicum est haec difficultas, in qua ratio plus pbat, qua potest illigere, plus obijcit, qua potest solvere.

Certum est, hanc qtm ad phenomena phyca exfluanda parum prodesse; hinc nos breviter expediaturi.

Dicimus, maam in infinito divisibilis est.

Et: ac extensum est divisible; atq: ois maam qdum manet talis est extensa, qd in divisibilis.

Solu: obtnes.

Obij: Si maam in infinito epet divisibilis, qdam v.g. hincq: infinitas actu partes in se qfaeret: absq: d. qd

Re: d. M. epet divisibilis sed in partes aliquotas C. M. epet divisibilis in partes proportionales et conicantes, quarum unaquodq: infinitas alias in se includit M. M. et sic d. in M. qd vocantur am partes aliquotas, qe habent certam diffiniam in toto magnitudine, quaz aliquotis repetite exharerunt totum, ut una, cubitus, et partes aliquotas panni.

partes vero proportionales vocant eas, quae certa proportione de-
cunt, suntque conuicantes, seu se inuicem continent, v.g. perqui-
libet quatuor duos semipedes, semipes duas medietates, sic
in infinito.

Indic. qd hoc ipse sit extensio infinita, vel saltem nouus
actu infinitus qd absurdum est qd.

R. N. d. na. si ex partibus proportionalibus in infinito non sit
extensio actu infinita v.g. si datur linea bi-jedalis,
quae quae in duas medietates dividat, sed relata una ad
alteram in alias duas, et sic in infinito, ita ut singulae par-
tes secundum medietates sive ut Geometria loquitur secundum
rationem supradictam decreuant, quamvis infinite actu
divisnes factae intelligantur, ea tamen res pedali duntaxat
linea aequalis est futurae.

2. ex partibus proportionalibus
nouus infinitus non sit. etenim totum et pars non faciunt
nouum, ac huiusmodi partes proportionales et totum et pars, in
alia in alijs continentur. qd.

Indic. 2. Totum et pars in corpore, qd. si inter se uerba
diffusa; ac si corpus sit in infinito divisible in secundum
partes proportionales, in eo erunt infinita partes actu diffin-
tae ne infinite medietates se decreuant, qd.

R. N. m. na. totum et pars non est diffusa et cetera nouari re-
quirit. haec partes autem se manent partes conuicantes,
et cetera ut totum et pars. deinde licet essent diffusa,
non tamen facerent medietatem seu nouum, sed neque essent eas
actu dividi; non enim nouus ex diffinitione per actuali partium
divisne refuetat, ut ait S. Thomas.

Obj. 2. Si in quolibet maiore parte sint in infinito divi-
siones, tot erunt partes in. quae sunt, quot sunt in orbis
globo, egr. absurdum qd.

R. d. leg. M. tot erunt partes aliquotae N. M. propor-
tionales. et sic d. in N. eod.

Obj. 3. illud non est divisible in infinito in partes propor-
tionales, cuius pars divisnes possunt absolvi: ac hoc per
A. qd. m. se. maius potest dividi in tot partes in qd
divisible est qd.

R. d. a. ita ut se refuet aliquid dividendum C a seus N.

Indic.
partes
qd.
ed se
verum
in ino
sit se
sub in
uig. y

v.
figur
no in
potest
dupla
in in
id y
H. d.
S. Th.
Lyn
multa
S. Th.
S. Th.
S. Th.
quarta
qua pa
S. Th.
haud C
ille par
mathem
no mob

Motus
trans
con.
H. d.
quem

Part. in composito finito assignari prima et ultima
 pars, ai corpus e' compositum finitum, qd
 P. d. M. ultima pars aliqua e' M. p. d. nalis P. d.
 et sic d. m. Nota.
 Verum hinc n' obstantibus n' aberraret, qui diceret mox
 in indefinito esse divisibile; cum em certo n' qstet, an
 sit scilicet in infinito, an in atomos tandem resolu-
 tur in indefinito divisibile certo affirmari potest, quia quo-
 unq, ipsius divisibilitas abeat, definire n' licet.

§ II

De figura et Situ.

Figura ut iam definivimus in loco est exterior corpo-
 ris superficies, seu locus cuius ambitus tota corporis
 potest continetur.
 duplex est pars exterior totius corporis figura aff
 in interiori singulari, ex quibus physica qstet partia-
 rum figura, quae qstet vocatur. Sic in cera scilicet
 figura exterior, quae tota cera ambit, quae est vel
 sphaerica vel cubica, vel conica & quae n' in cera solum
 ligno qstere potest. unde ea mutata n' qstet certa species
 mutatur, sed eadem v. g. cera solum diversis figuris solum
 figura interior singulari partium, ex quibus cera cons-
 rat, penitus diversa est ab ea quae v. g. ligni prodita
 est partia, nec ea mutari potest, quia sua species in alia
 quertate, ut dum cera in fumum abit nova fit species,
 quia partium cera qstet, seu figura interna mutatur.
Situs est dispositio partium corporis in loco; quia qd
 haud eadem in compositis mutatur, rescat. ad diversum
 ille partium situs nullibi majorem habet vim quam in
 mathematica ut hinc potentia movens augeatur, hinc corpo-
 ris mobilis minuatur resistit.

§ III

De motu et quiete.

Motus localis est de illo solo. huius sermo est: dicitur
 trans latius continua et successiva corporis a loco in
 locum. dicitur trans latius continua et successiva, sicut
 spatium, quod inter locum a quo incipit, et in quo ad
 quem desinit est interjectum.

In motu quæritur quantitas, directio, reflexio
et refractio motus.

Quantitas motus est id quod respondetur ad grædientia,
quæ sunt motus.

Determinatio motus est illius directio in una potius
parte quàm in alia.

Reflexio est regressus corporis mobilis ex alio cor-
pore quod non potest penetrare, resistentis. ut cum pila
in pariete impulsa reflectitur.

Refractio est inflexio aut curvatio motus, quia
mobile ob magis minoremve liquidi, quod obliquè
subit refrigitur, à recta quâ irresistebat linea reflectit.

Quæstio 1. quæ sit causa motus?

Re. Solus Deus; nam aliqua creatura potest esse causa motus; non
tamen, utpote ex sua natura indifferens ad motum et
quietem; non spiritus creatus, cum sit substantia immutabilis
quæ nihil cum motu conueniens habet, et ex suo conceptu non dicitur
nisi cogitare; restat igitur ut Deus sit causa motus, cum illa
solus potest voluntas peragere corporum
moveri, et quocumque loco transfere queat.

Quæstio 2. quæ sit causa motus?

Re. 1. causa non est ipsa mens humana per se agendo, nam
nec facit, nec vitatur in se motu gignit, licet mo-
tus de ipsius voluntate sequatur, non corporum ipsa;
cum ab ipsis motus non efficiatur, quæ nec se ipsa nec
alia de loco in locum per se transfere queunt; licet cor-
pora possint esse causæ motus, ut dum ipsi motus in
aliud movetur: sed omnis motus à fluidis corporibus
in perpetuo motu à Deo servatur ori videtur.

Prob. motus omnis magis ac liberius corporum ab
causa dicitur in motu ab Deo motu est in per-
petuo motu servatur coeteris efficacia per se motu
causæ motus: ac talis est natura liberius, nam v.g. in
horologio portabile, motus indivisi per notantur horæ
à dentatis rotis exoritur; ead. rota ab elaterio
sive lamella chalybea in lympano voluta exoritur
quæ Camella non à se ipsa sed à liberius causa gaulatim
evoluitur et explicatur. Dem pariter in plantarum
motibus observare licet, nam in ocula tenis, fluidis, maaduum
initium.

Qua. 3. qua sit motus continuati in projectis caa?
 R. eadem ac qua fuit caa motus primo impressi.
 na corpus n̄ alia caa indiget ad perseverandum in
 motu, qua ea à qua coepit p̄mo moveri. Corpus
 quippe ratione sui est indifferens ad motum et ad qui-
 etem, nec est status sui propria virtute mutare, ubi
 ad aliquam detrahendum est, donec aliunde impediatur,
 et igitur si in motu est, in eo se preverat, donec
 à corporibus alijs in eo impeditur. Sic lapis a pro-
 iiciente in separatis vi motus ipsi impressi movetur,
 donec ipsius motus ab alijs corporibus sistatur, et si
 nulla essent corpora se moveretur, detrahendum igitur
 motus augetur à corporibus obvijs.

Quaer. aëris remanens post motum continuati caa.

R. n̄. na in hoc casu debet aër anterior minus
 resistere lapidi, qua urget aër posterior, id hoc
 factum esse patet. Deinde si sagitta v. g. emissa
 in parte postica capillitium ad iungitur in acumen
 protenditur, quod fieri n̄ deberet si aër remanens
 esset caa motus.

Quaer. 4. qua sit caa motus reflexi? ante tactum.

Nota 1. Elaterium seu vis elastica corporis est vis
 qua corpus post reflexum respicit: ut in axus feruus
 vel ramus viridis flexus in primum statum re-
 spicitur.

Nota 2. ut corpus post diei elastica necesse est
 ut premi aut in flexu et in priore statu respi-
 cit possit, hinc neque flexu duru nec flexu flui-
 dum, sed inter rigiditatem aliqua fluiditatem debet
 habere; hinc maa solili utroque vi rigiditate
 carens vim elasticam n̄ habet, bene et aër, qui
 inter fluiditatem in rigiditatem habet. et in molli
 vel fluidus dicitur comparate ad alia corpora du-
 riora.

Nota 3. Vis elastica corporis à maa solili ipsius
 meatu procedente repetenda videtur.

Prob. hoc ex glo. globulo v.g. aburno in pavimento
 decedente partes in gibz fit qd tactus qd planantur et
 eger ma. stiblis via codrubantur; ma. vero stib-
 lis, ut ab eorum fluat card. duas seu meatus gene-
 rando dilatare nititur, qd certe consequi n. p.
 nisi vel removeat pavimentu v. surru efferat
 globulu; cu am. posteriori faulig fit, globulu attol-
 lit eumqz in pristinu statu restituit, quod an par-
 tes globuli in pavimento qd planantur, patet ex
 eo, si globulu in inuade sebo illita demittas, glo-
 bulus iste in inuade restituit quodda rotundu re-
 linquit, qd fieri n. potest qm. ipsius partes in qd tactu
 comprimantur, quamvis citissime restituantur.
 Nota 2. arcu Congiori spore inflexu vim sua elasti-
 ca amittere, qia hoc spore mea stiblis rotos in eo
 meatus, et poros inuadit, v. qd deinde motu suo
 agi faule fieri pot. sic in ramus viridis durificatur
 vim elasticam amittit, qia n. amplius manet flexibi-
 lis. his notatis

R. Corporis reflexio ab elaterio videtur esse repha-
 da, sine hoc em. nlla satis idonea motus hujus appa-
 ret caa. Elateriu quippe du partes inflexas resti-
 tuit corpus mobile in parte opposita repellit. hinc
 corpora elaterio despituta n. reflectuntur v.g. glom-
 bulo valido ictu in inuade demissu n. replit, p. mutat
 figura et ex rotundo fit planu.

Quae. 3. an in puncto reflexionis detur quies?

R. quasunda sm. n. oiu. totius corporis partiu quies
 intercedit in puncto reflexionis. dixi quasunda:
 partiu quippe a. notu corporis v.g. pile quae s. p. p.
 tur et complanantur du posteriori, adhuc promouen-
 tur, dixi n. oiu. na. posteriori sp. mouentur; na.
 quo sporis puncto desinit motus directus in postero-
 ribz corporis partibz eode in anterioribz incipit motus
 reflexus.

Nobis opponitur quies, quae dicitur mansio rei in eodem loco, estq; modus aut status posterior et realis et non privatio motus.

Motus localis seu transitus à loco in locum & interceptu spatium successivus est, et tempore indiget ut fiat. Quaes. quid sit tempus?

R. est duratio successiva quae et initium habuit et fine habere potest. triplex vulgò species assignatur, aeternitas, aevum, et tempus proprie dictum. aeternitas dicitur à Boetio interminabilis vita tota sui effusa per seipsum.

dicitur tota sui, quia in aeternitate nulla datur successio. Quam dicitur duratio, quae propriam habet sed cuius nullus futurus est finis, qualis est duratio Angelorum.

Sed Cuiusmodi tempus pro aeternitate, quod pro longa aetate aut socialis similitur. dicitur aut tempus ut spatio. Cum vero motus fieri non potest sine tempore, minus ad huc sine loco fieri potest, siquidem est transitus à loco in locum.

Loci notio aequivoca est, quod proinde prius divideri debet quae dicitur. Cuiusmodi est externus et internus est. Internus est spatium corpori quolibet occupatum. Externus est superficies prima corpori aliud corpus ambiens.

addit Aristoteles superficies immobilis, ita ut locus externus sit immobilis, quomodo autem ista loci externi immobilitas in mobilitate corporum stare possit, non video. quare duplici modo considerari potest haec superficies, physice scilicet ac Mathematicè.

Physice quod spectatur, in quod consideratur quatenus est in corpore physico multis qualitatibus sensibilibus, puta fluiditate, mobilitate & praedictis Mathematicè vero consideratur, in quod spectatur prout est in seipsa extensa seu in extensione sola à qualitatibus sensibilibus & mente abstracta. igitur

Quaes. an Cuiusmodi externus sit immobilis? R. 1. Cuiusmodi mathematicè consideratur dicitur esse immobilis, quatenus per imaginationem fixus potest reddi neglectis omnibus qualitatibus physicis, non sicut hae sunt puncta Orientis, Occidentis ab Astronomis & quomodo immobilia concipiuntur.

R. 2. Cuiusmodi physice spectatur, non potest dici immobilis; nam quomodo videtur, ut patet huiusmodi in aere nobis circumfuso et circa nos agitato, huiusmodi in aqua perfluyente, quae pontis alijus pilas alluendo involvit.

Cum igitur motus definitur translatio corporis à loco in locum, spectatur locus mathematicè n̄ phyſicè. Et sic facile solvuntur oēs obſtacles.

Quæ res, quotuſque modo aliquis potest eſſe in loco?
R. duplici, circumſcriptivè qui modus primus eſt corpori ut in tota res toto loco occupet, et qualibet pars alium. Similiter loci parti respondet. Et dicitur, nisi in res aliqua tota eſt in toto loco, et tota in qualibet parte loci. ut in hoc. tota eſt in toto corpore, et tota in qualibet parte corporis.

Caput IV.

De Secundarijs corporis affectio- nibus seu qualitatibus.

Qualitas generatim dicitur id, quò denotamur qualis, seu eſſe rei corporis diffiniri. qualitates autem in genere motuales sunt, eſſe potest. In qualitatibus quibusdam dicuntur active seu actiua, qua in obiecta corpora agere illorum, ut vis magnetica, odor, et alia passiva, inertes sunt modales, quæ nihil extra se habent, sed operantur, ut fluiditas, durities, et feripatibiles volunt, hæc qualitates eſſe entitates, quædam potentia in qua recipiuntur, revera diffinitas, seu accidentia, absque qua sine se existant, quod in admitti nequeat, ut postea habimus.

Thes. 1. qualitates actiua in partium motu et in profluvijs potentibus contributa videntur. Prob. hæc qualitates citra motum partium et profluviu[m] potentiale illi vix possunt. 2. Prob. ignis in calefactis sine partium motu, flores sine partium effluvia odoribus in partibus, 3. Prob.

Thes. 2. qualitates passiva ex partium magnitudine figura et situ sunt deducende.

Prob. hæc qualitates positivè certa partium magnitudine, figura et situ ponuntur, ipsæ vero mutatis mutantur. Sic v. g. color mutato partium situ mutatur, si quidem vitrioli quod est pulchrum est, si in tenuissimum pulvere[m] continuatur, albu[m] præter coloris: quod est quæsiunt. ut hæc oia magis pateant, de hisce qualitatibus per ordinem agemus.

Quaerit. quid sit calor? R. Calor est motus partium insensibilium, rapidissima et perturbata modo major modo minor, prout calor est intensus. Sic currus rotae prope axem, ubi major est attritio, et velocitas flamma quodammodo concipiunt. A Serra quoque lignum desecatur, quoniam particulas agitatione incalescit. dixi partium insensibilium ut patet ex reproprio lemoe motu, quo ferrum vehementer incalescit; nam hic nullus ferri motus est solius corporis, sed partium duntaxat insensibilium.

Quaerit. quid sit frigus? R. Frigus consistit in partium quiete aut certe in motu imminutione, ut patet in glacie, marmore & corpora autem quae sistant huiusmodi motu sunt causa frigoris.

Quaerit. quomodo fiat congelatio? R. per interpositae partium frigidarum inter partes fluidas, ut consistant, quae partes frigidae plurimum, et calidiora spiritulorum instar penetrant. unde saepe major est glacies quam fuerit liquor. mare non congelatur per agitationem a ventis et ignes subterraneos.

Quaerit. quid sit fluiditas? R. Corporum fluiditas in partium exiguitate in forma aequali et ad motum expedita, ac denique in motu perturbato convenientissime statuitur. et partes debent esse exiguae, ut sponte diffluant. 2° forma agilis et inter se minus cohaerent, et facilius motu perturbato ciantur; ratio cuius motus in omnia liquida aliqua calorem habent, licet operari ad flus nostrum frigida videantur.

Quaerit. quid sit humiditas? R. est modus quo corporis partes insensibiles laxissime nexae et partes agitabiles, et ita fluxibiles sunt, ut intra alicuius corporis poros facile subeant.

Quaerit. quid sit firmitas? R. est modus quo partes per se cohaerent, ut a se divelli possint. Verisimillimum est, corporum firmitatem non a sola partium quiete, sed a solidi simili partes exterius ita comprimunt ac comprimunt, ut vix alicui ab alijs divelli queant. Sic exploratum alpestris fuit, quod duo haemisphaeria globi non nisi magna vi dividerentur, per resistit aeris undique ambientis.

Quaerit. quid est visitas? R. est modus resultans ex partium rigidis, et inter se quiescentibus nullo ligore interrupto imbutis.

Quaer. 8. quid est Sonus? *R.* Sonus est motus aeris Elasti-
ci tremulus, à corpore sonoro causatus et ad organum au-
ditivum propagatus, quo percipitur Tympanum acusticum. Sic si
des instrumenti musici pulsata fremit, epus vibratus, tan-
tus et reditus ipsi oculis percipiuntur, à quibus similis in aere
fremitus proceditur.

Quaer. 9. quid sit Sapor? *R.* Sapores in figura et motu, par-
ticularum praevalent. Salinae et oleosae lapidi corporis colloca-
ri videntur. nam motus et figura partibus corporis Sapidum & suavi-
ter vel moleste gustatum organum seu lingua percipiunt.
Si enim corpus Sapidum lingua papillas nervosas fungitiae velli-
cal, tunc acer est illius Sapor, ut in pipere. Si lingua corro-
dit, aut Salum est, ut Sal, aut acidum ut acetum. Si lingua
textura leniter solvit, dulce vocatur, ut mel. Si aliq.
corpus insipidum est, cum oleo sale est despicitur, ut salentur oes.

Quaer. 10. quid sit odor? *R.* odor qui Saporis valde affinis
est, est effluxum portabile corpusculorum tenuium, quae apta sunt
nasum structura variè affuerit, demulcere vel molestare.
ad odore effluxum portabile, opus est, cum aliter corpus odoriferum
olfactibus organo conjungi nequeat, cumq. odor huiusmodi
se protinus dissipetur.

Quaer. 11. quid sit color? *R.* Color nihil aliud est quam certa luminis
vibrati vel reflexi modificatio determinata à certa dispo-
sitione partium vel superficie corporis, quae velis n. aspera vel
porosa, vel firma vel cubica diversas facit luminis reflexio-
nes, atq. ad eos colorum discrimina. id patet ex experimento vi-
trea, ubi pp. diversa radiorum luminis reflexione diversi
colores generantur. ut v.g. albedo ex fortis motu ra-
diorum vibrati ob corporis reflectentis asperitate; itaq.
omnia corpora alba lux suam habent aspera parte insulsa.
Nigredo vero ex nulla aut admodum debili paucorum radiorum
repercussione exoritur; idq. ob tenuitatem corporis parum
apta ad reflectendum lumen; itaq. sic corpora nigra
invisis meatibus insensibilibus sunt obstruata, quibus radij lumi-
nis absorberentur. hinc corpora nigra facillime radijs
solaribus incalescunt, quia corpus nigrum radios Solares inter
suos poros admittit, ac retinet.

Dices j. corpora sunt colorata in absente luce: qd
R. d. a. sunt colorata fundamentaliter, quia habent
sufficiens determinativa et modificativa luis reflectenda Ca.
scilicet seu in actu 2. Na. et coa

Dices 2. Sufficiens meliorum corporum est eade, et color in effodi-
versus: qd diversitas coloru n p se a diversitate sufficie-
nd aliter modificans lumen.

R. d. a. est eade ut sensibilis est Ca. ut e in se Na. nos pp stili-
tate corpusculoru et pp habitudo suu n psonu non
possumus ta accurate n ppe sufficiens ut p in se. hinc li-
cet duas sufficies plane similes putemus, possunt tñ esse
ta diverse ut in una lux longe aliter modificari possit
quam in alia

Dices 3. lux n p eode modo incidit, et in color p manens
effidem, qd

R. R. eod. na lux n modificatur a modo incidendi, sed a
sufficie corporis in quod incidit, qua sp est eade

Quar. 12. quid intelligatur p qualitates occultas? R. pater
qualitates quas hactenus memoravimus, alias ad huc agnos-
cunt Schola, quas occultas appellant, quod eam naa obscurior
spe videretur. Ea an ad duo Capita referuntur, ad Sym-
pathia, et Antipathia

Sympathia est qualitas quada amica, qua corpora inter
se consortari, amant, vel eadmod modificabnes habet effectus
suscipiunt, qualis est qualitas qua magnes ferro quingit,
vel qua pulsata una chorda, alia qua est unisona. Similiter
Antipathia contraria est Sympathia et corpora sibi mutuo
reddere dicitur in sehra, ut aspera et dulcibus pugnant.

Ceteru ha qualitates occulte in vel in Mechanicis affectionibz
pnt: in motu, quiete, situ partiu vel in pstantibz, pfluibz
consistunt. Sic pulvis sympathicus vulnere aliquo pphibz
remoto mederi ac sanguine sistere observatur, et profluore
pstante, vel sphe pulveris, qui calentibz ad he sangui-
nis particulis admixt, ad vulnus, unde expressus est san-
guis feruntur, et sym cunei quida apertos meatus, quibus
effluit sanguis, penitus obstruunt.

Hic ita explicitatis iam in appuo est, necesse n esse ut
admittantur audentia absoluta; quoru impositas ul-
terius sic patur.

Si dantur accidentia absoluta id est ipsa sunt esse et non esse; sal-
 tem ego quod est. Sed. Item. id est accidentia esse quod accidentia in se
 ponitur, et non esse, ut probatur. illud accidentia non inhaerent al-
 teri ut probatur, sed existit per se, sed quod non inhaerent probatur et exis-
 tit, se non est accidentia, sed probatur: quod. neque.

Dices actualia inhaerentia non esse de essentia accidentis, sed solum
 modo exigenda inhaerendi. non.

Contra, est. De essentia probatur est, ut actualiter existat, et
 et non in ut existat, se existere, quod a parte de essentia acciden-
 tis est actualis inhaerentia, et non in exigentia.

Solu: Obtes.

Obijuxta quod Galienus dicit. Sep: 13: C: 2. remanent accidentia
 seu species panis et vini, ut odor, Sapor, albedo, et nihil probatur
 panis remanet. quod qualitates corporis non in modificatione
 vel situ partium consistunt, sed accidentia absoluta.
 Pro. Nicolaus. nam corpus Christi in Eucharistia locis replicatum
 quot erant corpuscula panis et vini in replicatis illis com-
 plane facta induit, quod habuerunt corpuscula consisten-
 tia probatur panis et vini; seu minima corporis Christi ita collo-
 cantur, situantur, et combinantur, ut ex his resultet eadem
 extensio mensurabilis, eadem reflexio luminis in ratne colo-
 ris, eadem potentia demulcendi et humectandi, fibrillas organi gustus
 in ratne Saporis, quales sunt in pane et vino; et sic con-
 formis Patrum dicitur illi, quod non verum sit, et tangis
et manducas.

Art. 1. Ex quibus remanent accidentia seu species panis, quod eadem
 quae prius fuerunt.

Pro. id est eadem aro seu individuo Nicolaus eadem de specie et eadem
 sicut in duobus lignis aequaliter longis dicitur eadem esse longitu-
 do. deinde et remanent non sumitur la stricte sed latius
 quatenus idem sonat ac esse vel existere.

Art. 2. haec accidentia non essent accidentia panis quia quilibet
 delectatur, quod.

Pro. d. a. non essent accidentia panis quatenus panis ad huc in-
 essent et a. quatenus conaales competunt panis et nunc
 mirabile inuenit corpori Christi. Nicolaus et Nicolaus.

Art. 3. In galio Constantiensi damnata est haec propositio
 Wicleffii, accidentia panis et vini non manent sine probatur: quod
 dantur accidentia absoluta.

Q. d. a. damnata in ipso Wileffi Ca. in ipso appro. Pant.
Wileffus em volebat pane tunc accidentibus manere, nos vero
dicimus pane definire. P. d. h. p. f. a. panis apparere.

Art. 4. In hac appa. h. a. n. p. explicari, quomodo hostia con-
secrata conseruet odorem, humiditatem & panis. q. q.
R. Na. na q. m. ad odorem, observandum est, quod corpuscula cor-
poris odoriferi n. p. t. ad esse illius corporis, s. s. om. ad
huc manet, s. s. in du. corpora odoriferi ja. adolantur, s.
s. e. e. e. d. i. n. t. r. a. p. o. r. o. s. i. l. l. i. u. s. c. o. r. p. o. r. i. s. , n. e. e. h. a. b. e. a. n. t. u. n. i. o. n. e. m.
c. o. n. t. i. n. u. a. t. i. v. a. d. r. e. l. i. q. u. i. s. c. o. r. p. u. s. c. u. l. i. s. c. o. r. p. o. r. i. s. o. d. o. r. i. f. e. r. i. , a. t. e. g. t. e.
n. g. d. c. o. n. s. e. c. r. e. n. t. u. r. , h. i. n. e. e. a. d. c. o. r. p. u. s. c. u. l. a. p. a. r. t. i. m. c. a. t. e. n. t.
i. n. t. r. a. p. o. r. o. s. m. i. n. i. m. o. r. u. m. p. u. e. h. a. r. i. s. t. i. o. r. u. m. h. i. c. e. s. t. c. o. r. p. o. r. i. s. i. t. i.
t. r. a. n. s. f. r. a. t. i. i. n. f. r. a. g. m. i. n. i. m. o. r. u. m. c. o. r. p. u. s. c. u. l. o. r. u. m. p. a. n. i. s. e. t.
v. i. n. i. , p. a. r. t. i. m. v. a. g. a. n. t. u. r. i. n. a. e. r. e. , m. o. b. e. n. t. n. e. r. v. o. s. s. e. n. s. o. r. i. o. s.
i. n. n. a. r. i. b. u. s. . d. e. i. n. d. e. i. n. t. r. a. e. a. d. m. i. n. i. m. a. s. i. v. e. q. p. o. r. o. s. p. o. s. e.
h. u. m. o. r. u. m. i. n. s. i. n. u. a. r. i. , e. t. u. r. n. u. e. x. p. e. l. l. i. , a. t. q. i. t. a. h. o. r. t. i. a. h. u. =
m. e. t. a. r. i. a. t. q. d. e. n. e. c. a. r. i. . d. e. n. i. q. , p. o. s. e. i. n. m. i. n. i. m. a. l. u. e. h. i. s. t. i. t. u. a.
i. n. t. r. a. p. o. r. o. s. u. l. o. s. r. e. c. i. p. e. r. e. n. a. d. p. o. s. s. i. b. i. l. e. , q. u. a. r. a. p. i. d. i. p. i. m. i. m. o. v. e. =
a. t. u. r. , e. t. a. m. o. t. u. r. u. r. s. u. q. u. i. e. s. c. a. t. , i. n. q. o. f. r. i. g. u. r. e. t. c. a. l. o. r.
S. i. t. u. s. l. i. t.

Art. 5. Repugnat corpori illi Cuckus recipere tales
diversas modalitates, q. d.

R. Na. q. a. aliunde diversi modi in tali corpore negari
n. p. o. s. s. u. n. t. , v. g. d. i. v. e. r. s. u. s. s. i. t. u. s. , d. i. v. e. r. s. a. u. b. i. c. a. t. i. o. , d. i. v. e. r. s. u. s.
m. o. t. u. s. , i. n. e. n. s. u. r. a. b. i. l. i. t. a. t. e.

Art. 6. In Cuckus remanet aliquid, quod nutrit, ex quo
generantur Vermes & q. d. remanent accidentia.

R. Na. p. s. p. e. i. e. b. u. s. i. t. a. a. l. t. e. r. a. t. i. s. u. t. e. s. p. e. n. t. r. e. f. e. r. r. e. f. o. r. =
m. a. p. a. n. i. s. , c. r. e. a. n. t. u. r. d. e. n. o. v. o. m. i. n. i. m. a. m. a. a. l. i. a. e. t. c. o. r. p. o. r. e. a.
e. x. q. u. i. b. e. n. a. s. c. u. n. t. u. r. v. e. r. m. i. c. u. l. i. , v. e. l. i. n. s. t. o. m. a. c. h. o. p. h. y. l. u. s. ,
p. r. o. u. t. c. o. g. u. n. t. u. r. a. p. e. r. e. r. e. i. l. l. i. , q. i. a. d. m. i. t. t. u. n. t. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. a. b. =
s. o. l. u. t. a. . n. a. d. e. x. a. c. c. i. d. e. n. t. i. b. u. s. g. e. n. e. r. a. n. t. u. r. q. u. i. s. c. r. e. d. e. t. ?

Art. 7. Si n. remanent accidentia absoluta, q. d. ipse illi
corpus frangitur! abscondit & q. d.

R. Na. Regula, na. ut s. s. p. d. i. c. i. t. u. r. , d. e. b. e. t. s. e. p. a. r. a. r. i. u. n. a. p. a. r. t. e.
a. d. a. l. i. a. , i. t. e. m. e. x. i. s. t. i. t. p. o. t. u. s. i. n. q. u. a. l. i. b. e. t. i. n. s. e. p. a. r. t. e.
h. o. r. t. i. a. ; h. i. n. e. t. u. m. p. o. t. e. f. r. a. n. g. e. n. d. e. , u. t. u. n. u. d. c. o. r. p. u. s. i. t. i.
a. b. a. l. i. o. l. o. c. a. l. i. t. e. r. e. m. o. v. e. a. t. u. r. .

En methodum facile explicandi mysterium Eucharistiae,
quae fidei vis inscribitur . an am veritate attingat, nescio.

Pro Coronide hujus capituli.

Quaeres. quid sit lumen, et an in inter qualitates
reponi debeat?

Peripateticus; lumen quippe est quasi entitate aliqua, seu
evidens corpori inhaerens. Respondit ita lumen in pro-
fluvio quodam fossat, à corpore igneo jugiter manante con-
stituitur; Verum haec opinio v. ex eo falsa dignoscitur, quod
lumen jam fuerit antequam sol aut ullum aliud igneum corpus ex-
isteret. **Cartesiani** volunt lumen consistere in massa
globulorum sese mutuo tangentium atq; in horum globulorum
prospere, quos maad aethera appellant; at nec haec opinio
oio solida esse videtur. nam si luminis particulae in instanti n
fili series tam globulorum se se mutuo tangentium motu pari-
celeritate comunicant. Et haec maad aethera esse posse homo-
genea, et eodem modo solis prospere laevare debent aequale
et simile in prospere in colore q. sed q. trarium fil, ut experia
constat. his igitur memoratis et rejectis.

Quo. lumen est substantia fluida, subtilissima et calidissima
particulis constitans ab uno mundi extremo usq; ad aliud
protensa, et qua oculos affros afficit, q. ad illos fertur
improspere corporis ignei.

Prob. p. illud explicanda est maad luminis q. explicari
possunt ipsius proprietates, v. g. q. in intervallum diffusum sit,
et exigua fauila ingenti cubiculo illustrando sufficiens
ai hoc sit, si id Moyses statuamus quod lumen sit substantia
et q. dem fluida q. Moyses quippe Genes. 1. narrat, Deum creasse
lucem et extitit substantia non evidens, ut volunt Peripateticus
q. C.

Solv: Obtrues.

Obj. 1. lux erat ante existetia corporis alicujus ignei à
quo potuit vel premi q. q. Ant. patet quia prima die
lux erat creata fuit, et sol die quarto Genes. 1.
q. T. a. et N. cora. quia tunc deus v. se ipsum fecit, q. d.
v. a. et sole fecit. dixit Transcat, ha. q. Gregor. q. se-
nus vult, igne sol ad lucem creatum fuisse, à q. deinde lux
sua motu potuit accipere.

Instr. Genes. i. Deus dividit lucē à tenebris: ai hoc n̄ potuisset fieri si lux esset substantia p̄ totū mundū extensa. q̄o

R. d. N. Dividit lucē à tenebris loca N. A. tempora C. M. igitur Deus lucē ita constituit, ut certo tempore à corpore igneo p̄sematur, et actu illuminaret, n̄ quā verō ut in quibusdam s̄t, atq; à corpore igneo n̄ moveatur; n̄ verō ut tunc ois n̄ s̄t.

Instr. 2. q̄o Lux et tenebra s̄ul essent.

R. d. illatū. Lux actu illuminans N̄ lux id est substantia ille fluida C̄ tenebra am̄ n̄hl s̄ nisi privatio lucis actu illuminantis.

Obj. 2. Nocte profunda tollitur impressio corporis ignei et t̄n n̄ tollitur lumen v. g. in adamante, in ligno putrido, et p̄s: citus corruptioni proximis. q̄o

R. 1. N. a. nā eū adamas duro corpore affricatus scintillas emittit, sequitur particulas sulphureas, ubi carbonibus p̄ motū accendi, atq; sic n̄ v̄lter p̄semere substantia lucis, quod eū majori verō specie de ligno putrido dicitur p̄. vel

R. 2. motū partium insensibilium horū corporū, ac eorū p̄cipio: n̄m equivalere p̄sioni ignei corporis.

Instr. motus partium insensibilium n̄ p̄ facere sensatū q̄o n̄lla responsio.

R. N. a. q̄tasiū patet in calore, qui à motu partium insensibilium provenit. deinde h̄c partes s̄ t̄n̄ insensibiles R̄om q̄o, eorū s̄nt ad̄m tenues ad̄m exigua.

Obj. 3. posita h̄c stia n̄ p̄ explicari propagatio luminis q̄o. R. N. a. et dico. q̄o propagatio luminis s̄ial p̄ iocivitate motionis p̄veniens à corpore igneo. in instanti mathematico n̄ s̄t h̄c propagatio, quā ois motus s̄t s̄ue cepivus, s̄ motus id est brevissimo tempore, ut pereruditi viri Romer et da Casindi demonstrarunt; verū ois impossibile est, ut possit cognosci q̄ta h̄oris requiratur ad propagandū luminis; ita t̄n brevis est tempus propagationis, ut appropinquis in suis calculatibz nullū incommodū ferat.

Instr. ai n̄ in instanti motū n̄ p̄ fieri propagatio luminis in n̄stra sententia: q̄o Ant̄ p̄tate corporis ignei n̄ impellit tota substantia luminis s̄ul s̄o p̄ma pars impulsā à sola p̄tate alia q̄ ai hoc n̄ p̄ fieri in instanti motū: q̄o

R. N. m̄ q̄ia illa substantia fluidissimis et celerissimis partibus constituta.

... Euckenire, ... capitis, ... qualitate, ...

Inst. 2. impulsio facta in corpus fluidum n̄ p̄ longē trans-

Fe. d. 2. Si impulsio sit levis et lenta ca. si fuerit subita et vehemens, ut esset impulsio solis p̄ a. et coad.

Inst. 3. propagatio luminis iuxta nos fit p̄ motū circula-
re et undulationis, n̄ verò p̄ motū directū. q̄ n̄ p̄t fieri
in instanti motū. coa p̄tate. Sonus diffunditur p̄ aëris
motū circulan, et h̄n̄ h̄c diffusio n̄ fit ad longā diffusi-
tā nisi post notabile temporis intervallū q̄ ā pari.

Sp. N. wa. Diff. 2. q̄ia p̄tata illa fluida majōri vi a corpore
igneo impellitur, ac aër a tormento v. g. bellio; ista p̄tata
illa q̄t ab particulis sine comparatione celerioribus q̄
aër, unde patet disparitas.

Obj. 4. admissio q̄d lumen sit p̄tata, debet in admitti cor-
porū penetratio: posterius male admitteretur: q̄d in p̄mō.

M. Leg. p̄t. 2. radij luminis peni infiniti existunt in eodem
loco angustissimo: q̄d n̄ sine penetracione

Sp. d. a. in eodem loco sedm̄ eandē indivisibile loci parte

Ca. sedm̄ diversas loci partes ca. et n̄ coad.

Inst. 1. radij luminis penetrant corpora durissima ut
vitru et crystallu. q̄d debet dari penetratio

Sp. d. a. penetrant corpore id est poros corporū ca. id est
partes solidas n̄ a. lumen igitur penetrabitur, sicut aqua
cribra.

Inst. 2. in marmore a pori mesu et h̄n̄ lumen p̄ eos
n̄ transit.

Sp. d. a. sunt pori obliqui, indirecti, et interrupti solis
d̄i partibz ca. recti et n̄ interrupti n̄ a. et coad. ab lu-
men sequuntur poros rectos.

Quaer. quid est reflexio luminis?

Sp. est regressus luminis radiorū ex alio corpore resi-
lētis, et ita fieri illgitur, ut anguli incidentiæ et
reflexionis s̄ sint æquales

Quaer. quid est refractionis luminis?

Sp. est inflexio motus luminis quā a recta quā insi-
bat via deflectit. Duobus modis refractio luminis
fieri ad verbumus, vel accedendo ad lineā granduclarem
vel ab eā recedendo. in lumen a medio liquido seu
rariorē in densius puta ab aëre in aqua transit, lum

refringitur accedendo ad perpendicularare. Sed ubi à medio
 densiore in rariore puta à vitro in aqua transit, sed re-
 fractio illius fit & recipit à perpendicularari.

Quis stante opinione de luminis naa n̄ potest explicari
 reflexio nec refractione luminis q̄o lumen n̄ est st̄ta.
 Probo quod ad reflexum in corpora diaphana, nisi omnes
 ja st̄ repleti radijs directis, q̄o nulla via est pro obliquis
 et certe n̄ datur reflexio luminis.

So. quodlibet corpus diaphanum p̄ se poros n̄ habet partes
 solidas, in quas impata pars radii n̄ reflectitur.

Erunt st̄tae fluidae, q̄o in planum incidit, dispergetur, n̄
 reflectitur, ai talis st̄tae iuxta nos est lux q̄o
 P. d. n̄. q̄o in planum incidit impetione tarda & leni
 C. N. celeri et subita P. N.

urget. quod ad refractionem. In vitro q̄o q̄o transiens
 lux refringetur, vel poro ses st̄ recti, vel oes obliqui
 n̄ primo, q̄a h̄ac ratione n̄ q̄a refringeretur lux
 n̄ sedm, q̄a si lux n̄ q̄a recta transiret, id q̄ refringe-
 retur q̄o

So. vitru poros esse rectos, si lux recta in eos incidit.
 R̄oe ipso am q̄o lux n̄ q̄a obliqua in eos incidat, fieri
 luminis refractionem.

